

1e bestuursrapportage 2026

gemeente

Winterswijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Inleiding.....	4
Kaderbrief.....	5
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk.....	8
1.1 Volksgezondheid.....	8
1.2 Maatschappelijke ondersteuning	10
1.3 Jeugd	14
Financiële afwijkingen programma 1	19
Programma 2 Meedoen in Winterswijk	20
2.1 Cultuur	21
2.2 Sport	25
2.3 Inkomen en participatie.....	26
2.4 Educatie	30
Financiële afwijkingen programma 2	32
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk	34
3.1 Openbare ruimte	35
3.2 Klimaat, water en milieu.....	38
3.3 Duurzaamheid en milieu	40
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	43
3.5 Economie en Lobby	54
Financiële afwijkingen programma 3	59
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk.....	63
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening.....	63
4.2 Openbare orde en veiligheid.....	66
Financiële afwijkingen programma 4	70
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk.....	71
5.1 Algemene middelen	72
5.2 Lokale belastingen.....	73
Financiële afwijkingen programma 5	74
Recapitulatie programma's.....	75
Investeringen.....	77
Technische uitgangspunten begroting 2027	80

Inleiding

Inleiding

In deze 1e bestuursrapportage leest u over de eerste maanden van 2026, inclusief de eerste financiële prognose (peildatum 1 april 2026). Deze rapportage is bedoeld om de activiteiten en de financiën uit de begroting 2026 te volgen en indien nodig bij te stellen.

De 1e bestuursrapportage is een rapportage op afwijkingen. Dit wil zeggen dat we een toelichting geven op die activiteiten waar de planning of het budget afwijkt, dreigt af te wijken of waar sprake is van risico's.

Net als vorig jaar maakt in 2026 de Kaderbrief integraal onderdeel uit van de 1e bestuursrapportage 2026. In de Kaderbrief 2027 wordt in beschouwende zin ingegaan op de ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het financieel meerjarenperspectief. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar autonome ontwikkelingen, voortzetting bestaand beleid en wensen / nieuw beleid. Daarnaast wordt ingegaan op de ontwikkelingen in de bijdrages van het Rijk.

In deze 1e bestuursrapportage volgen we de indeling uit de begroting 2026.

- 1e financiële prognose 2026
- Programma's onderverdeeld in de beleidsvelden met bijbehorende activiteiten en de trends en ontwikkelingen
- Financiële afwijkingen per programma
- Recapitulatie programma's
- Investerings
- Technische uitgangspunten begroting 2027

Per activiteit leest u de voortgang op de onderdelen kwaliteit en tijd. Een toelichting op de activiteit wordt gegeven wanneer een onderdeel niet op "groen" staat of als het bestuurlijk relevant is.

De interpretatie van de stoplichtindicatoren is als volgt:

Rood: de voortgang van de activiteit zoals geformuleerd in het laatst vastgestelde P&C-document van het lopende jaar zal niet worden gehaald, c.q. de activiteit komt te vervallen.

Oranje: de verwachting is dat de voortgang van de activiteit zoals geformuleerd in het laatst vastgestelde P&C-document van het lopende jaar, in negatieve zin niet gaat zoals verwacht. We moeten bijsturen om ervoor te zorgen dat we onze doelen alsnog behalen. Het kan zijn dat er vertraging is in de planning met bijvoorbeeld financiële of personele consequenties.

Groen: de voortgang van de activiteit ligt in lijn met het laatst vastgestelde P&C-document van het lopende jaar, c.q. de activiteit is afgerond.

De financiële afwijkingen lichten we toe per beleidsveld per programma. Bij de exploitatie (baten en lasten) lichten we afwijkingen van € 50.000 of groter toe en bij de kleinere afwijkingen lichten we toe indien nodig.

1e prognose 2026

(* € 1.000)

	2026
Stand begroting 2026-2029	0
Bijstellingen Prognose 2 2025	-1.297
Bijstellingen n.a.v. jaarrekening 2025	-3.770
Mutaties 1e prognose	
Autonome ontwikkelingen (prijsstijgingen etc)	3.436
Overige ontwikkelingen	0
Stand 2026-2029 1e prognose 2026	-1.631

De begroting voor 2026 sluit op een bedrag van € 149,6 miljoen. Bij de 2e Bestuursrapportage/ Financiële prognose 2025 is besloten een bedrag van € 1.297 miljoen over te hevelen naar 2026. Met het oog op het borgen van de continuïteit van bestaand beleid zal bij de behandeling van de jaarstukken worden voorgesteld een bedrag van € 3.770 miljoen naar 2026 over te hevelen. In totaal wordt hierdoor vanuit 2025 een bedrag van € 5.068 miljoen beschikbaar gesteld voor 2026. Met de autonome ontwikkelingen is in 2026 een bedrag van € 3.436 gemoeid. Hiervoor zijn vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld. Per saldo daalt hierdoor het begrotingssaldo met € 1.631 miljoen.

Kaderbrief

Kaderbrief

Kaderbrief

Inleiding

Voor u ligt de Kaderbrief 2027. De Kaderbrief vormt het startpunt voor het opstellen van de begroting voor 2027 en de meerjarenramingen voor de jaren 2028 tot en met 2030.

Op het moment van schrijven van deze Kaderbrief is de coalitievorming in de gemeente Winterswijk nog volop gaande. Dit betekent dat de uitkomsten van deze onderhandelingen en de daaruit voortvloeiende ambities en beleidskeuzes van een nieuw college nog geen onderdeel kunnen zijn van deze Kaderbrief.

In deze brief ligt de nadruk daarom op autonome ontwikkelingen, trends en externe invloeden, zoals rijksbeleid en bredere maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Deze vormen het vertrekpunt voor de financiële kaders richting de begroting van 2027. Daarnaast gaan wij in op de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie en de noodzaak om te investeren in beheer, onderhoud en uitvoeringskracht.

Uitgangssituatie

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het begrotingssaldo (volgens de vastgestelde Begroting 2026) weergegeven.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo meerjarenperspectief 2026-2029	0	-1.826	-3.495	-3.885

Het saldo van de begroting wordt beïnvloed door de september- en decembercirculaire. Deze leiden weliswaar tot een hogere algemene uitkering, maar deze middelen zijn primair bedoeld voor het opvangen van autonome ontwikkelingen zoals loon- en prijsstijgingen.

De provincie stelt als toezichthouder dat de begroting 2027 of de meerjarenraming uiterlijk in 2030 structureel en reëel sluitend moet zijn. Dit uitgangspunt blijft onverminderd van kracht.

Daarnaast is de gemeente Winterswijk aangemerkt als voordeelgemeente bij de herijking van het gemeentefonds. Dit betekent dat op termijn een hogere algemene uitkering wordt verwacht, maar de exacte omvang en het tempo van deze groei zijn op dit moment nog onzeker.

Trends en ontwikkelingen (extern)

Rijksbeleid en gemeentefonds

De ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds blijft een belangrijke, maar onzekere factor. De meicirculaire zal meer duidelijkheid moeten geven over de financiële ruimte vanaf 2027.

Daarnaast blijft de financiering van de jeugdzorg een punt van zorg. Uit landelijke onderzoeken blijkt dat de beschikbare middelen ontoereikend zijn om de taken goed uit te voeren. Vooralsnog wordt in deze Kaderbrief geen rekening gehouden met extra rijksbijdragen na 2027.

Wet- en regelgeving

Nieuwe en aangescherpte wet- en regelgeving, zoals op het gebied van informatieveiligheid (bijvoorbeeld NIS2), leidt tot extra structurele lasten. Deze ontwikkelingen zijn grotendeels onvermijdelijk en vragen om aanvullende investeringen in systemen en organisatie.

Economische en maatschappelijke ontwikkelingen

Brede ontwikkelingen zoals inflatie, krapte op de arbeidsmarkt en stijgende kosten bij verbonden partijen werken direct door in de gemeentelijke begroting. Deze ontwikkelingen leiden tot structurele druk op de uitgaven en beperken de financiële ruimte.

Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen vormen een belangrijk onderdeel van de financiële opgave. Het gaat hierbij om kostenstijgingen die voortvloeien uit bestaande verplichtingen, zoals:

- loon- en prijsontwikkelingen;
- bestaande contracten en afspraken;
- stijgende bijdragen aan verbonden partijen.

Op basis van de huidige inzichten gaat het om een structurele lastenstijging van circa € 3 miljoen.

Deze ontwikkelingen beperken de beschikbare ruimte voor nieuw beleid aanzienlijk.

Voortzetting bestaand beleid

Naast autonome ontwikkelingen is er sprake van doorlopende beleidsontwikkelingen die feitelijk niet meer beïnvloedbaar zijn. Dit betreft onder andere:

- actualisatie van meerjarenonderhoudsplannen;
- uitvoering van vastgesteld beleid op terreinen zoals cultuur, gezondheid en ruimtelijke ontwikkeling;
- wettelijke verplichtingen.

Voor deze onderwerpen geldt dat zij voortkomen uit eerder gemaakte keuzes en dat het niet voortzetten ervan in de praktijk geen reële optie is.

Investeren in beheer, onderhoud en uitvoeringskracht

De gemeente Winterswijk heeft de afgelopen jaren stevig geïnvesteerd in voorzieningen, beleidsontwikkeling en visievorming. Deze investeringen vragen nu nadrukkelijk om een volgende stap: het op orde brengen en houden van beheer, onderhoud en uitvoering.

Concrete voorbeelden hiervan zijn:

- het recent vastgestelde beheerplan voor gemeentelijk vastgoed;
- het nog op te stellen onderhoudsplan voor het zwembad;
- de toenemende noodzaak om bestaande infrastructuur en voorzieningen duurzaam in stand te houden.

Daarnaast is binnen de ambtelijke organisatie een inhaalslag gaande om achterstanden weg te werken. In gang gezet zijn:

- het versterken van de organisatie en het management;
- opleiding en ontwikkeling van medewerkers;
- het verbeteren van de basis in de bedrijfsvoering.

Deze inspanningen zijn noodzakelijk om de uitvoeringskracht van de gemeente te vergroten en om vastgesteld beleid daadwerkelijk te kunnen realiseren.

Ontwikkelingen aan de opbrengstenkant

Aan de inkomstzijde blijft de gemeente in belangrijke mate afhankelijk van het gemeentefonds. Daarnaast kunnen we inzetten op:

- het optimaliseren van de kostendekkendheid van leges en heffingen;
- trendmatige verhoging van lokale belastingen.

Deze maatregelen zijn nodig om de stijgende kosten gedeeltelijk op te vangen.

Wensen en nieuw beleid

Op basis van de huidige inzichten is er in de komende jaren geen structurele financiële ruimte voor nieuw beleid.

De uiteindelijke ruimte hangt af van:

- de definitieve effecten van de herijking van het gemeentefonds;
- de inzet van de algemene reserve;
- de uitkomsten van de coalitievorming.

Zelfs met deze factoren blijft het onzeker of er structureel ruimte ontstaat voor nieuwe ambities. Ter dekking van een negatief begrotingssaldo kan de algemene reserve worden ingezet. Het is toegestaan maximaal 10% van de omvang van de algemene reserve te benutten wordt dit saldo. Op dit moment is voor de algemene reserve een omvang van € 25 miljoen voorzien, wat betekent dat maximaal € 2,5 miljoen beschikbaar is ter dekking van een negatief begrotingssaldo.

Conclusie en vooruitblik

De Kaderbrief 2027 laat zien dat de gemeente Winterswijk voor een periode staat waarin financiële behoedzaamheid noodzakelijk is. De combinatie van autonome kostenstijgingen, onzekerheid over rijksmiddelen en de noodzaak om te investeren in beheer en organisatie vraagt om scherpe keuzes.

Deze Kaderbrief biedt daarmee een realistisch en feitelijk vertrekpunt voor de verdere uitwerking van de begroting 2027. De politieke ambities en beleidskeuzes van het nieuwe college zullen op een later moment, na afronding van de coalitievorming, hun plaats krijgen in het begrotingsproces.

Technische uitgangspunten begroting 2027

In de bijlage zijn de technische uitgangspunten voor de Begroting 2027 e.v. opgenomen. Het gaat hierbij om de wijze waarop we loon- en prijsstijgingen en bijvoorbeeld rente ramen. Daarnaast zijn kaders opgenomen voor de ramingen van belastingen, leges en heffingen.

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk

Inleiding

Volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd

In het programma 'Sociaal krachtig Winterswijk' geven we een toelichting op de beleidsvelden volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd.

In Winterswijk werken we dagelijks aan een samenleving waarin iedereen kan meedoen, waarin uitdagingen samen worden opgepakt en sociale binding versterkt. Ieder kind krijgt de kans om veilig, gezond en kansrijk op te groeien in Winterswijk.

Ook voor onze volwassen inwoners vinden we het belangrijk dat zij gezond en energiek zijn en regie kunnen nemen op hun eigen gezondheid en geluk. We bouwen verder op de kracht van de Winterswijkse samenleving en bieden Winterswijkers de zorg en ondersteuning die bij hen past.

We zien het SKB als een onmisbare schakel in het zorgaanbod in Winterswijk. Ook blijft Winterswijk zijn verantwoordelijkheid nemen voor de opvang van vluchtelingen. Het asielzoekerscentrum is een voorbeeld voor de rest van Nederland.

1.1 Volksgezondheid

Ambitie

We vinden het belangrijk dat alle inwoners volwaardig mee kunnen doen in onze samenleving. We willen dat zij gezond en energiek zijn en zelf de regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. De regio is voorzien van een volwaardig aanbod aan zorgvoorzieningen, waaronder het ziekenhuis. Het zorgaanbod is op elkaar afgestemd.

Relevante documenten:

- Wij Winterswijk, visie sociaal domein 2025-2033.
- Regionaal preventieakkoord 'Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek'.
- Regionale nota gezondheid 'Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek'.
- Gezond en gelukkig in de Achterhoek.

Doelstellingen

Om gezondheid en geluk te bevorderen bieden we signalerende en preventieve activiteiten die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Het regionaal preventieakkoord is onze leidraad

Activiteiten

Deelname regionaal preventieakkoord

We zijn sinds 2020 aangesloten bij het regionale preventieakkoord 'Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek' (2020-2030). Speerpunten zijn:

bewegen, Achterhoek Rookvrij, minder overmatig alcoholgebruik, middelengebruik bespreekbaar maken, gezonde voedingskeuzes, 'Iedereen doet mee' en de basis op orde. Bij deze speerpunten horen activiteiten en campagnes die dit alles onder de aandacht brengen van onze inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

Sinds januari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend door gemeenten, GGD's, zorgverzekeraars en het ministerie van VWS. Zij zetten gezamenlijk in op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis. Het GALA beoogt preventie op een hoger plan te tillen, zodat onze inwoners gezonder blijven en zorgkosten beheersbaar blijven. Het GALA zet breed in; het lokale preventieakkoord maakt deel uit van het GALA en vervalt als afzonderlijk beleidsdocument. Winterswijk onderschrijft de doelen van het GALA en het overgrote deel van de huidige preventie-inzet sluit hierop aan. Onze speerpunten zijn: veerkracht en weerbaarheid 0-100, leefstijl 0-100 en opvoeding.

In 2026 werken we nog steeds aan het GALA met behulp van subsidie. Deze hebben we aangevraagd bij het ministerie van VWS voor 2023-2026 en zetten we zoveel mogelijk in voor bestaande preventie. Maar we gebruiken de subsidie ook voor onze buurtsportcoaches, voor de uitvoering van het lokale sportakkoord en voor regionale coördinatie op de ketenaanpakken: obesitas kinderen, obesitas volwassenen, valpreventie, kansrijke start en welzijn op recept.

In 2026 wordt het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) verder ontwikkeld. Dit is een vervolg van het GALA en IZA.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het GALA loopt van 2023 tot en met 2026.

Tijd (indicator)

Uitvoeren projectplan in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

We geven uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dit programma focust op preventie en gezondheid via sport en beweging, gezondheid en het versterken van de sociale basis. Gemeenten, de GGD, zorgverzekeraars en het ministerie maken onderdeel uit van het akkoord.

Kwaliteit (toelichting)

Momenteel wordt uitvoering gegeven aan het projectplan in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 2023 tot en met 2026. Dit plan wordt gefinancierd door de Specifieke Uitkering GALA.

Omdat de bestaande preventieve activiteiten in Winterswijk een goede aansluiting hebben bij de doelen van het GALA wordt een groot deel van de bestaande preventieve activiteiten hiermee gefinancierd. De resterende middelen worden ingezet op nieuwe initiatieven voor onder andere valpreventie en kinderen en volwassenen naar gezond gewicht.

In 2026 wordt een aantal preventie-onderwerpen niet meer vergoed uit het GALA; deze worden voldaan uit de algemene middelen. De resterende GALA preventie-onderwerpen zijn echter opgehoogd waardoor het totaal van de GALA-middelen nagenoeg gelijk is gebleven.

Na 2026 worden er geen GALA-middelen meer beschikbaar gesteld vanuit het Rijk. Daarvoor in de plaats is het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) opgesteld. Het AZWA wordt momenteel verder uitgewerkt. Wat de gemeente concreet kan verwachten is nu nog niet bekend.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

GALA loopt tot eind 2026. In 2027 ontvangen we middelen uit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We sturen op behoud van zorgaanbod en voorzieningen

Activiteiten

Lobby voor het behoud van het SKB

Het SKB is onmisbaar in het zorgaanbod van Winterswijk en de regio. Daarom zetten we ons tot het uiterste in om een volwaardig ziekenhuis te behouden.

Kwaliteit (toelichting)

Wij zetten, middels lobby en het gebruik van politieke lijnen richting Den Haag en andere betrokken partijen, in op het behoud van het SKB als een volwaardig ziekenhuis. De regionale rol/functie en het belang van het behoud van het SKB blijven we onder de aandacht brengen. Dit om de nabijheid en de kwaliteit van de zorg voor inwoners in de Oost-Achterhoek voor de toekomst te borgen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een continu proces.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Hoe ervaren inwoners hun gezondheid/kwaliteit van leven. (Bron: CBS)
- Beperking van de toename van het aantal chronisch zieken. (Bron: CBS)

Risico's

- De invloed van de gemeente op het behoud van voorzieningen zoals het SKB is veelal beperkt tot lobby.
- Preventie: bij een nieuwe aanpak zijn de effecten vooraf niet altijd zeker.

1.2 Maatschappelijke ondersteuning

Ambitie

We zetten in op een goede fysieke en sociale infrastructuur, waarbij zorgplicht, een dekkend zorglandschap en een minimale sociale basis uitgangspunten zijn.

Daarnaast hebben we zorg ingekocht die kwalitatief goed en betaalbaar is en die stimuleert tot zorginnovatie en samenwerking.

Binnen het sociaal domein werken we verder aan goede sturingsinformatie/dashboards.

Relevante documenten:

- Wij Winterswijk, visie sociaal domein 2025-2033/uitvoeringsagenda sociaal domein.
- Integrale verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur (integrale samenwerking sociaal domein).
- Beoordelingskader wonen met zorg.

Doelstellingen

Met preventieve initiatieven en maatregelen pakken we problematiek meer aan de voorkant aan

Activiteiten

Onder inwoners de bekendheid van het preventief aanbod in Winterswijk vergroten

We willen voor inwoners de drempel verlagen om gebruik te maken van het preventieaanbod. De gemeente is zich bewust van het sterke netwerk van maatschappelijke partners om haar heen.

Kwaliteit (toelichting)

Met gerichte, preventieve inzet willen we niet alleen voorkomen dat inwoners hulp nodig hebben, maar ook dat zwaardere, specialistische hulp noodzakelijk is.

Winterswijk beschikt over een breed en divers preventief aanbod, gericht op verschillende leeftijdsgroepen en onderdelen. We willen de bekendheid van dit aanbod bij inwoners vergroten.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Versterking preventieaanbod door effectmeting en monitoring

Inzicht verkrijgen in de dekking, het bereik en de effectiviteit van het huidige preventieaanbod en de laagdrempelige hulp in het sociaal domein. Dit stelt ons in staat gericht bij te sturen, overlap te voorkomen en ervoor te zorgen dat interventies daadwerkelijk bijdragen aan onze preventiedoelen. Hierbij kijken we naar zowel gesubsidieerde activiteiten als de laagdrempelige hulp van het Sociaal Team.

Kwaliteit (toelichting)

1. We voeren een nulmeting uit op het huidige preventieaanbod: een uitgebreide inventarisatie en analyse van het huidige bereik, de effectiviteit en toegankelijkheid van alle preventieve voorzieningen in Winterswijk. De nulmeting dient als referentiepunt om toekomstige verbeteringen meetbaar te maken. We betrekken hierin:

- De laagdrempelige hulp die het Sociaal Team biedt.
- Langlopende subsidierelaties en hun bijdrage aan preventie.

2. We ontwikkelen een effectieve, maar administratief lichte monitoringsmethode. We sluiten aan op de ontwikkeling van monitoring in het hoofdstuk Basis op orde, om de monitoring van de preventieve activiteiten te versterken.

3. Op basis van de uitkomsten van de nulmeting bepalen we hoe het preventieaanbod er vanaf 2027 en verder uit gaat zien, waarbij subsidieverstrekking plaatsvindt op basis van aantoonbare effectiviteit en maatschappelijke effecten.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

- Nulmeting en methodiekontwikkeling: vierde kwartaal van 2025.
- Bepalen toekomstig aanbod: tweede kwartaal van 2026.
- Implementatie aangepast accounthouderschap: derde kwartaal van 2026.
- Doorlopende monitoring en bijsturing: vanaf 2027.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We doen een sterker beroep op de eigen kracht van onze inwoners

Activiteiten

Bewustwording van inwoners, professionals en partners over normaliseren vergroten

Door te 'normaliseren' (bevorderen van een opvoedklimaat waarin alledaagse problemen zoveel mogelijk binnen het eigen netwerk worden opgelost) en de eigen kracht van inwoners te benutten, willen we het beroep op maatwerkvoorzieningen verminderen.

Kwaliteit (toelichting)

We zien de volgende mogelijkheden om lichte ondersteuning meer zelf uit te voeren:

- Bij afbouw van een maatwerkvoorziening: vinger aan de pols houden (nazorg).
- In plaats van het gecontracteerde aanbod 'lichte' ambulante ondersteuning zelf uitvoeren.

We gaan bewustwording en activering van inwoners stimuleren door middel van een positieve bewustwordingscampagne.

In regelmatige dialoogbijeenkomsten over normalisering met professionals en partners worden concrete situaties besproken die in het grijze gebied vallen tussen 'normaal' en 'zorgbehoevend'.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We doorbreken zware problematieken

Activiteiten

Doorontwikkeling ondersteuning inwoners zonder sociaal netwerk

Het voorkomen van escalatie van problematiek bij nieuwkomers en inwoners die in Winterswijk (komen) wonen zonder sociaal netwerk en met een ondersteuningsbehoefte, zodat zij succesvol integreren in de Winterswijkse samenleving.

Kwaliteit (toelichting)

We versterken onze huidige aanpak conform de uitvoeringsagenda sociaal domein en zorgen voor blijvende aandacht voor dit thema. We zien dat deze problematiek om blijvende aandacht vraagt, waarbij de connectie tussen wonen en het sociaal domein essentieel is voor duurzame oplossingen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Doorontwikkeling in 2026, met blijvende aandacht in de jaren daarna.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken de organisatie van het sociaal domein toekomstbestendig en houden de basis op orde in de organisatie van het sociaal domein

Activiteiten

Meer samenhang en integraliteit in de toegang om inwoners zo vroeg mogelijk, zo licht mogelijk en zo dichtbij mogelijk te helpen

Om de toegang tot ondersteuning voor zoveel mogelijk mensen bereikbaar te maken en passende hulp te kunnen bieden, werken we in Winterswijk met verschillende toegangspunten. Inwoners kunnen met hun hulpvragen terecht bij het Sociaal Team De Post, het Ondersteuningsteam Oost Achterhoek (voor jongeren tot 23 jaar en hun ouders/verzorgers), Fijnder (voor werk en inkomen en meestal via het sociaal team) en andere partners, zoals huisartsen en scholen.

Kwaliteit (toelichting)

We onderzoeken of de huidige samenwerking tussen Fijnder, het Ondersteuningsteam en het Sociaal Team voldoet aan de zeven belangrijkste kenmerken van het richtinggevend kader van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), aangepast aan de Winterswijkse situatie. Op basis hiervan verbeteren we werkafspraken, managen we verwachtingen en doen we gerichte aanpassingen. Dit geeft ook helderheid over mogelijke extra structurele investeringen bij de toegang.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Doorontwikkelen samenwerking met zorgpartners

Om doorverwijzing naar specialistische zorg te verminderen, versterken we laagdrempelige ondersteuning op plekken waar inwoners van nature komen en creëren we bewustwording door data te delen.

Kwaliteit (toelichting)

We bevorderen een betere samenwerking tussen onderwijs, huisartsen en lokale teams conform uitvoeringsagenda. Bij huisartsenpraktijken willen we de bestaande samenwerking met praktijkondersteuners voor volwassenen bestendigen en versterken, zonder in te zetten op een uniform model voor alle praktijken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Doorontwikkelen samenwerking met Fijnder

Het versterken van de integrale dienstverlening voor inwoners met een complexe problematiek, door een duidelijke regievoering en betere afstemming tussen Fijnder en andere partners in het sociaal domein.

Kwaliteit (toelichting)

We continueren en verdiepen de samenwerking binnen 'Samen aan het stuur', met specifieke aandacht voor de vraag wie de regie heeft op inwoners met een hulpvraag. We gaan verder met het maken van concrete werkafspraken over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden, informatiedeling (binnen de kaders

van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)) en gezamenlijke casusbespreking.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Doorlopend tussen 2025-2028, met een periodieke evaluatie. De eerste evaluatie vindt eind 2026 plaats.

Tijd (indicator)

Sterkere samenhang met sociale basis en ketenpartners

We willen het integrale teamwerk versterken door een combinatie van inhoudelijke kennisdeling en het bouwen aan onderlinge relaties tussen de verschillende organisaties in het sociaal domein. Dit willen we bereiken door structurele kennisdeling, netwerkvorming en professionele ontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

We organiseren structurele momenten die kennis en ontmoeting combineren. Denk aan bijeenkomsten met inhoudelijke kennisdeling en persoonlijke ontmoeting, thematische netwerkbijeenkomsten rond specifieke onderwerpen en casuïstiekbespreking.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De start is in 2026, daarna doorlopend.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal geïndiceerde uren voor hulp bij huishouden daalt.
- Stabilisatie en waar mogelijk daling van het aantal cliënten dat begeleiding ontvangt in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Risico's

Voor zorgvernieuwing en het beïnvloeden van de in- en doorstroom zijn we mede afhankelijk van (keten)partners.

1.3 Jeugd

Ambitie

Gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien.

De komende jaren is de Hervormingsagenda Jeugd een bepalende leidraad om de ondersteuning anders vorm te geven. Deze agenda heeft als doel knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken. Een ander doel is het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar maken voor de toekomst.

Relevante documenten:

- Wij Winterswijk, visie sociaal domein 2025-2033.
- Uitvoeringsagenda sociaal domein 2025-2033.
- Hervormingsagenda Jeugd.
- Integrale verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur (integrale samenwerking sociaal domein).

Doelstellingen

Met preventieve initiatieven en maatregelen pakken we problematiek meer aan de voorkant aan

Activiteiten

Bekendheid preventief aanbod bij inwoners vergroten

De drempel verlagen voor inwoners om gebruik te maken van het preventieaanbod en de bekendheid van het aanbod vergroten.

Kwaliteit (toelichting)

Met gerichte, preventieve inzet willen we niet alleen voorkomen dat inwoners hulp nodig hebben, maar ook dat zwaardere, specialistische hulp noodzakelijk is. Winterswijk beschikt over een breed en divers preventief aanbod, gericht op verschillende leeftijdsgroepen en onderdelen. Zo hebben we het Preventie Platform Jeugd Oost-Achterhoek (PPJ) dat collectieve preventieve aanpakken ontwikkelt rond gesignaleerde problemen onder de jeugd, zoals echtscheiding, armoede en weerbaarheid.

We bereiden momenteel een overzicht van het huidige preventieaanbod voor en zijn we gestart met de ontwikkeling van een monitor zodat we eind 2026 kunnen kijken naar de effectiviteit, het bereik en de toegankelijkheid. Op basis van de monitor bepalen we het preventieaanbod vanaf 2027.

Tegelijkertijd willen we van het huidige preventieaanbod de bekendheid bij inwoners vergroten. We maken hiervoor samen met de afdeling Communicatie een jaarplanning hoe we het bestaande aanbod op een creatieve manier kunnen uitdragen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Versterking preventieaanbod door effectmeting en monitoring voor jeugd en jongeren

Het meten van de effecten van preventie, en naar aanleiding van de uitkomsten - indien nodig - het preventieve aanbod aanpassen.

Kwaliteit (toelichting)

We willen inzicht in de dekking, het bereik en de effectiviteit van het huidige preventieaanbod en laagdrempelige hulp in het sociaal domein. We maken daarvoor een inventarisatie van het aanbod en bereik, de effectiviteit en toegankelijkheid van preventieve voorzieningen in Winterswijk. Deze inventarisatie dient als referentiepunt (startpunt) om toekomstige verbeteringen meetbaar te maken.

We zijn inmiddels gestart met de ontwikkeling van een methode voor monitoring om kwaliteit, bereik en toegankelijkheid van de preventie-activiteiten te meten zodat we aan het eind van ieder kalenderjaar kunnen bepalen welke activiteiten zinvol zijn om door te zetten en welke niet.

We betrekken hierbij de uitkomsten van het Rekenkameronderzoek naar preventie en vroegsignalering van jeugdhulp uit 2024.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We doen een sterker beroep op de eigen kracht van onze inwoners

Activiteiten

Bewustwording normaliseren vergroten

Met 'normaliseren' bedoelen we het bevorderen van een opvoedklimaat waarin alledaagse opvoed- en opgroeivragen zoveel mogelijk binnen het eigen netwerk en de directe leefomgeving worden opgelost, zonder direct een beroep te doen op professionele jeugdhulp.

Kwaliteit (toelichting)

Het doel is om kinderen en gezinnen te ondersteunen in hun eigen kracht, problematiek minder snel te medicaliseren en zorg alleen in te zetten als het echt nodig is. Samen met de medewerkers van het sociaal domein maken we een verdiepingsslag in wat 'eigen kracht' betekent en hoe het ingezet kan worden, zodat de medewerkers dit nog meer in kunnen zetten in het contact met de inwoners. Met het team Communicatie gaan we een positieve bewustwordingscampagne over normaliseren opzetten. We betrekken daar belangrijke partners bij, zoals scholen, kinderopvangorganisaties en zorgaanbieders. In de campagne wijzen we mensen erop dat bepaalde problemen bij het leven horen. Daarnaast verwijzen we naar voorliggende voorzieningen als mensen er toch niet zelf of met hun omgeving uitkomen. Het PPJ (Preventief Platform Jeugd) heeft daarvoor al het preventieve groepsaanbod uitgebreid. We onderzoeken waar er nog gaten zitten in het aanbod, om daar zelf meer lichte ondersteuning te bieden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De bewustwordingscampagne wordt in de eerste helft van 2026 opgesteld. Dit jaar wordt ook onderzocht waar vraag is naar lichte (groeps)ondersteuning.

Tijd (indicator)

Uitvoering lichte ondersteuning door gemeentelijke teams

In de Hervormingsagenda Jeugd is afgesproken dat de lichte (ambulante) vormen van ondersteuning door de toegang worden versterkt, zodat het beroep op maatwerk wordt verminderd.

Kwaliteit (toelichting)

In Winterswijk wordt al op verschillende manieren lichte ondersteuning geboden door het Sociaal Team (voor volwassenen) en Ondersteuningsteam (voor jeugdigen). Bijvoorbeeld ter overbrugging voor inwoners die op een wachtlijst staan voor specialistische hulp of om vinger aan de pols te houden na afloop van specialistische hulp. Om dit uit te breiden is extra formatie binnen het Sociaal Team en het Ondersteuningsteam nodig. Daarnaast gaan we duidelijke werkinstructies en afspraken vastleggen over wat wel en niet onder lichte ondersteuning valt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en doorlopend.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We doorbreken zware problematieken

Activiteiten

Verbeteren regievoering op complexe dossiers

Het realiseren van een effectieve coördinatie en samenwerking tussen verschillende partijen bij complexe casussen, met duidelijk onderscheid tussen procesregie en casusregie. Zodat inwoners met multiproblematiek tijdig en effectief worden ondersteund.

Kwaliteit (toelichting)

Multiproblematiek en intergenerationele problematiek vragen om een langetermijnaanpak waarin preventie, begeleiding en samenwerking centraal staan. Juist bij deze problematiek is een effectieve coördinatie en samenwerking tussen de betrokken partijen cruciaal voor een integrale aanpak. We implementeren hiervoor de Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) met duidelijke afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en informatiedeling. We maken werkafspraken over gegevensuitwisseling binnen de wettelijke kaders, zodat ketenpartners effectief kunnen samenwerken en privacyregels eenduidig worden geïnterpreteerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In het derde kwartaal van 2026 wordt een plan van aanpak opgeleverd.

Tijd (indicator)

Versterking van domein- en ketenoverstijgende samenwerking en aanpak van complexe multiproblematiek

We zetten nog meer in op samenwerking rondom complexe multiproblematiek.

Kwaliteit (toelichting)

Bij de aanpak van multiproblematiek is het belangrijk om, daar waar mogelijk, escalatie te voorkomen. Dit doen we onder andere door de inzet van een 'jongerenwerker plus'. Deze draagt hieraan bij door vroegtijdige signalering van jongeren die thuis of op school problemen ondervinden (of veroorzaken), of dreigen af te glijden naar crimineel gedrag. Deze jongerenwerker werkt zowel outreachend (jongerenwerker zoekt de jongere actief op) als locatiegebonden en is breed inzetbaar in de leefwereld van jongeren: in wijken, online, op scholen, bij sportverenigingen en binnen gezinnen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken de organisatie van het sociaal domein toekomstbestendig en houden de basis op orde in de organisatie van het sociaal domein

Activiteiten

Ontwikkeling sterke lokale teams/doorontwikkeling en verankering

Het vormen van sterke lokale teams om de integrale toegang te verbeteren.

Kwaliteit (toelichting)

Landelijk zijn er ontwikkelingen die richting geven aan de verbetering van integrale toegang, vanuit de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Eén van de speerpunten daarin is een sterk lokaal team dat laagdrempelig is, integraal werkt en zelf hulp biedt, ook bij onveiligheid in het gezin. Om beter integraal te kunnen werken, verbeteren we de samenwerking tussen Fijnder, het Ondersteuningsteam en het Sociaal Team. Het doel van deze samenwerking is een brede blik bij de analyse van de hulpvraag, afstemming in het plan van aanpak en een vast aanspreekpunt voor het gezin. We gaan onderzoeken welke vormen van lichte ondersteuning we al bieden en waar we kunnen uitbreiden. In het op te stellen projectplan komt een planning en worden indicatoren waarop we gaan monitoren vermeld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Structurele kennisdeling, netwerkvorming en professionele ontwikkeling

We verhogen de kwaliteit van de dienstverlening door zowel kennisuitwisseling als persoonlijke ontmoeting tussen professionals.

Kwaliteit (toelichting)

Om de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen, versterken we het integrale teamwerk door een combinatie van inhoudelijke kennisdeling en het bouwen aan onderlinge relaties tussen de verschillende organisaties in het sociaal domein. We organiseren daarvoor structurele momenten die kennis en ontmoeting combineren, zoals bijeenkomsten met inhoudelijke kennisdeling en persoonlijke ontmoeting, thematische netwerkbijeenkomsten rond specifieke onderwerpen en casuïstiekbespreking.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De start vindt plaats in 2026, daarna doorlopend.

Tijd (indicator)

Doorontwikkelen samenwerking met onderwijs en zorgpartners

We verminderen doorverwijzingen naar specialistische zorg door vroegsignalering en door de laagdrempelige ondersteuning te versterken op plekken waar inwoners van nature komen.

Kwaliteit (toelichting)

Door het versterken van vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning op plekken waar inwoners van nature komen, worden er minder mensen doorverwezen naar specialistische zorg. We zetten daarom in op een betere aansluiting tussen onderwijs, huisartsen en lokale teams. Voor scholen onderzoeken we op basis van de ervaringen met de eerste brugfunctionaris de juiste vorm, om de verbinding tussen de school en lokale teams te optimaliseren. Relevante thema's voor wat betreft de samenwerking worden in het LEA- overleg (Lokaal Educatieve Agenda) besproken. We continueren de huidige samenwerking met de huisartsen via de Praktijkondersteuners Jeugd van de huisartsen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Beheersbaar krijgen van de instroom voor geïndiceerde jeugdhulp.

Risico's

- We zijn mede afhankelijk van zorgorganisaties voor de kwaliteit, innovatie en in-, door- en uitstroom.
- We hebben een beperkte invloed op de doorverwijzing naar geïndiceerde zorg door externe doorverwijzers, zoals huisartsen.
- Preventie: bij een nieuwe aanpak zijn de effecten vooraf niet altijd zeker.

Financiële afwijkingen programma 1

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Mutaties Prognose 2 2025	Mutaties Jaarrekening 2025	Stand voor Prognose 1 2026	Mutaties Prognose 1 2026	Prognose 1 2026
Baten						
1.1 Volksgezondheid						
7.1 Volksgezondheid	251	0	0	251	240	491
1.2 Maatschappelijke ondersteuning						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	14.973	0	0	14.973	22	14.995
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	15	0	50	65	0	65
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	8	0	0	8	0	8
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	270	0	0	270	0	270
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	15.266	0	50	15.316	22	15.338
Totaal Baten	15.518	0	50	15.568	261	15.829
Lasten						
1.1 Volksgezondheid						
7.1 Volksgezondheid	1.865	0	0	1.865	254	2.119
1.2 Maatschappelijke ondersteuning						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	16.629	0	0	16.629	32	16.660
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	502	0	50	552	25	577
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.427	0	0	1.427	-77	1.350
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1.141	0	0	1.141	0	1.141
6.712 Begeleiding (WMO)	5	0	0	5	0	5
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	8.814	0	0	8.814	0	8.814

Exploitatie	Begroting 2026	Mutaties Prognose 2 2025	Mutaties Jaarrekening 2025	Stand voor Prognose 1 2026	Mutaties Prognose 1 2026	Prognose 1 2026
6.791 PGB WMO	270	0	0	270	0	270
6.811 Beschermd wonen (WMO)	63	0	0	63	0	63
6.91 Coördinatie en beleid WMO	1.051	0	0	1.051	0	1.051
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	29.902	0	50	29.952	-20	29.932
1.3 Jeugd						
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	490	0	0	490	10	500
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	377	0	0	377	5.363	5.739
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	5.639	0	0	5.639	-5.373	266
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	185	185
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4.438	0	0	4.438	-185	4.253
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	132	0	0	132	0	132
6.792 PGB Jeugd	70	0	0	70	0	70
6.821 Jeugdbescherming	400	0	0	400	0	400
6.822 Jeugdreclassering	30	0	0	30	0	30
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	988	0	0	988	0	988
Totaal 1.3 Jeugd	12.563	0	0	12.563	0	12.563
Totaal Lasten	44.329	0	50	44.379	234	44.614
Gerealiseerd resultaat	-28.812	0	0	-28.812	27	-28.785

Volksgezondheid

De specifieke uitkering GALA is vanaf 2025 ontschot en dat betekent dat er nog maar één budget aan inkomsten en uitgaven in de begroting wordt opgenomen. Een deel van het GALA-budget (o.a. combinatiefunctie) was onder andere programma's / beleidsvelden verantwoord. Vanaf nu wordt het volledig GALA-budget verantwoord onder dit beleidsveld. De verschuivingen hebben ertoe geleid dat de baten en lasten met € 240.000 zijn gestegen.

Maatschappelijke ondersteuning

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Jeugd

Er zijn geen mutaties geweest.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

In 2026 zijn er geen onttrekkingen of toevoegingen aan de bestemmingsreserves begroot.

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

Inleiding

Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen met sport, cultuur, onderwijs en werk.

Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.

De kracht van cultuur, sport en verenigingen

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein. Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur heeft sport een positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.

Bestaanszekerheid

Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving, draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan, rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.

Onderwijs voor iedereen

Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.

2.1 Cultuur

Ambitie

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Het is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is daarmee ook een belangrijke drager van onze toeristische en daarmee ook economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.

Relevante documenten:

- Cultuurnota
- Museumvisie
- Erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'
- Beleidsnota 'Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk'
- Beleidsnota 'Aardkundige waarden in Winterswijk'
- Kerkervisie Oost Achterhoek

Doelstellingen

Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed

Activiteiten

Uitvoeringsagenda erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'

We voeren ons erfgoedbeleid samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre uit.

Kwaliteit (toelichting)

We voeren ons erfgoedbeleid samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre uit en blijven inzetten op de implementatie van de Omgevingswet en het Verdrag van Faro. Cultureel erfgoed speelt een belangrijke rol bij ruimtelijke ontwikkelingen en transitie, we nemen van de omgevingsvisies de identiteit van gebieden als uitgangspunt voor ruimtelijke kwaliteit.

Binnen het project *De verhalenfabriek* worden gebiedsbiografieën opgesteld voor het gehele grondgebied van Winterswijk. De laatste twee gebiedsbeschrijvingen van de buurtschappen worden momenteel uitgewerkt; de overige buurtschappen zijn al afgerond. In de kern Winterswijk is opdracht gegeven voor twee gebiedsbeschrijvingen. Na afronding hiervan resteren nog twee gebieden om het gehele grondgebied van Winterswijk te hebben beschreven.

Binnen de samenwerking Erfgoed Oost Achterhoek hebben we een uitkering ontvangen van Erfgoed & Overheid voor het actualiseren van de archeologische kaarten. Daarnaast is financiering toegekend voor het aanstellen van twee trainees, waarmee de uitvoeringskracht en kennisontwikkeling binnen het erfgoedbeleid wordt versterkt.

Ook regionaal wordt samengewerkt binnen het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek. En is in februari 2026 het projectplan *Erf(goed)transformaties in de Achterhoek* bestuurlijk vastgesteld door de tien Achterhoekse gemeenten, de provincie Gelderland en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Daarnaast ondersteunen wij Stichting WCL bij de uitvoering van het FARO-project *Erf(goed) van de toekomst*, dat is aangevraagd door (jong) WCL. Dit project is deelproject onder het samenwerkingsproject *Erf(goed)transformaties in de Achterhoek*. Twee van de drie piloterven bevinden zich in Winterswijk. Hiermee geven we concreet invulling aan de uitgangspunten van het Verdrag van Faro, waarbij participatie en betrokkenheid van inwoners centraal staan.

Ook zijn wij actief betrokken bij transformatieopgaven van monumenten binnen de gemeente. Een concreet voorbeeld hiervan is de Jacobskerk op de Markt in Winterswijk, waar intensief overleg heeft plaatsgevonden met adviserende partijen zoals de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Commissie Omgevingskwaliteit over de herbestemming. In de komende periode wordt door de initiatiefnemer gewerkt aan de aanvraag omgevingsvergunning en de voorbereiding van een aanvraag voor een financiële bijdrage van de gemeente Winterswijk, waarmee een belangrijke vervolgstap in dit transformatieproces wordt gezet.

Tot slot is de kwartiermaker cultuur en erfgoed gestart bij de Achterhoekambassadeurs.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering van de geplande activiteiten verloopt grotendeels volgens planning.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Lokaal toereikend media-aanbod

Activiteiten

Vorming streekomroep

Gemeente Winterswijk heeft op dit moment een lokale publieke omroep: RTV Slingeland. Vanuit het Rijk is er het voornemen om per 2027 enkel nog te werken met streekomroepen per regio, in plaats van per gemeente. Voor de Achterhoek betekent dit dat er één streekomroep komt voor negen Achterhoekse gemeenten. Alle lokale publieke omroepen moeten fuseren tot één streekomroep.

Kwaliteit (toelichting)

Het stelsel, de financiering en de regelgeving rond lokale omroepen veranderen de komende jaren ingrijpend. Dit heeft gevolgen voor zowel de gemeente Winterswijk als RTV Slingeland. De huidige wettelijke zorgplicht voor gemeenten vervalt per 1 januari 2028. Vanaf dat moment wordt de basisnieuwsvoorziening bekostigd door het Rijk via één streekomroep per verzorgingsgebied. Volgens de concept-wettekst krijgen gemeenten een volwaardige adviestaak in de aanwijzingsprocedure van de streekomroep. Zij moeten onder meer adviseren over het Programmabeleid Bepalend Orgaan (PBO), het vrijwilligersbeleid, lokale samenwerking, de wijze waarop de omroep de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid bedient en de zichtbaarheid en vindbaarheid van het media-aanbod.

De aanwijzingsprocedure voor de streekomroep start naar verwachting begin 2027. Deze procedure heeft kenmerken van een aanbesteding: alle kandidaat-omroepen moeten onder gelijke voorwaarden kunnen meedingen. De uiteindelijke aanwijzing wordt landelijk vastgesteld, waarbij het maximum aantal verzorgingsgebieden 80 blijft.

In aanloop naar deze stelselwijziging werkt RTV Slingeland samen met Regio8. Deze samenwerking is bedoeld om voorbereid te zijn op de toekomstige inrichting van het stelsel en om journalistieke capaciteit te versterken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De gewijzigde Mediawet gaat in op 1 januari 2028. Tot die tijd blijven we de lokale omroep RTV Slingeland houden in Winterswijk.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Uitvoering cultuurnota

Activiteiten

Culturele infrastructuur bestendigen en waar mogelijk versterken

We hebben als middelgrote gemeente met centrumfunctie een rijk en divers cultureel aanbod, met een hoog voorzieningenniveau en rijk verenigingsleven. We willen onze huidige culturele infrastructuur bestendigen en waar mogelijk versterken. Onder andere door middel van meer verbinding, nauwere samenwerking en het vergroten van het culturele netwerk zetten we hierop in.

Kwaliteit (toelichting)

In februari is de eerste editie van het Cultuurcafé georganiseerd, een activiteit voor de cultuursector om elkaar te ontmoeten, het netwerk te vergroten en het krijgen van inspiratie. Deze editie vond plaats in het SKB ziekenhuis en stond in het teken van kunst, cultuur en gezondheid. Vanuit de gemeente werd informatie verstrekt over subsidiemogelijkheden. Er waren ca. 60 personen aanwezig. Daarnaast wordt gewerkt aan een digitaal platform zodat ook ontmoeting en verbinding online kan plaatsvinden.

Er wordt een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar het huisvesten van de activiteiten van Boogie Woogie in het voormalig postkantoor.

De renovatie van theater De Storm vindt plaats in 2026.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Conform planning.

Tijd (indicator)

Stimuleren van meedoen aan kunst & cultuur

We vinden het belangrijk dat iedereen in Winterswijk kan meedoen, ook als het gaat om kunst en cultuur. Zowel actief (bijvoorbeeld door het bespelen van een instrument) als receptief (bijvoorbeeld door naar een theatervoorstelling te gaan). Kunst en cultuur dragen bij aan het welzijn en de kwaliteit van leven van onze inwoners. Samen met culturele partners zetten we hiervoor een aantal nieuwe activiteiten op.

Kwaliteit (toelichting)

Het mee kunnen doen aan kunst en cultuur is, naast de reguliere doorlopende activiteiten, extra gestimuleerd:

- Voor jongeren wordt het project Kunstbende uitgevoerd in nauwe samenwerking met Boogie Woogie.
- In het kader van Algemene Muzikale Vorming hebben ruim 1700 basisschoolleerlingen de jaarlijkse voorstelling bezocht in Boogie Woogie. Die stond dit jaar in het teken van gezonde voeding, in samenwerking met onze medewerker gezonde leefstijl.
- Tijdens het Winterswijkse Fitfestival waren er twee cultuuronderdelen: een zangworkshop en theatervoorstelling.
- De Cultuurbus voor senioren gaat dit jaar vijf keer rijden, van mei t/m september. De voorbereidingen hiervoor zijn gestart in samenwerking met Boogie Woogie en Transit Oost.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Conform planning.

Tijd (indicator)

Met kunst & cultuur toerisme versterken

Kunst en cultuur dragen bij aan het aantrekken van bezoekers naar onze gemeente. We willen met culturele activiteiten en evenementen bijdragen aan de gewenste seizoensverlenging binnen de toeristische en recreatieve sector.

Kwaliteit (toelichting)

In maart hebben de samenwerkende musea een bustoer georganiseerd voor recreatieondernemers om het museaal aanbod onder de aandacht te brengen. Dit is erg goed ontvangen. Er waren 65 aanwezigen. Daarnaast wordt een online campagne i.s.m. 100% Winterswijk ingezet.

Door stichting Ondernemen met Cultuur worden doorlopend gratis toegankelijke, culturele evenementen georganiseerd in het centrum. Voor de continuering van de evenementen dit jaar is incidenteel een aanvullende subsidie verstrekt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Conform planning.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het huidige niveau van het culturele aanbod blijft in stand.

- De activiteiten uit de uitvoeringsagenda's zijn behaald.

Risico's

- Het aantal bezoekers blijft achter als gevolg van economische ontwikkelingen.
- Het 'vermarkten' van archeologische en aardkundige waarden lukt onvoldoende door gebrek aan capaciteit. Denk bijvoorbeeld aan de afname van het aantal vrijwilligers.
- Bij onderhoud en restauratie aan monumenten wordt het steeds moeilijker om aan vakmensen en materialen te komen. Hierdoor lopen subsidieaanvragen nog wel eens langer door. Of er zijn aanvullende kosten, doordat er extra schade ontstaat door te lang wachten op herstel.

2.2 Sport

Ambitie

Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Sport levert een belangrijk aandeel aan de preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn tot meer bewegen.

Relevante documenten:

- Sportnota
- Lokaal sportakkoord
- Regionaal sportakkoord

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in Beweging en lokaal sportakkoord

Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving. Het lokale sportakkoord 'Samen actief in Winterswijk' voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met Achterhoek in Beweging stimuleren we sport, bewegen en een gezonde leefstijl onder de inwoners. In het regionale Beweeg- en Sportakkoord zijn de ambities vastgelegd. In 2026 wordt ingezet op de volgende thema's: inclusie en diversiteit, vaardig in bewegen, vitaal en veilig sportklimaat, maatschappelijke waarde van topsport en sport en preventie.

We zetten ons samen in voor de ambities uit ons lokale sportakkoord 'Samen Actief in Winterswijk'. Lokaal wordt intensiever de verbinding gemaakt (sociaal domein, gezondheid, sport/cultuur, onderwijs en openbare ruimte). Sport wordt benut als preventiemiddel voor een gezonde en actieve leefstijl voor alle inwoners. In 2026 organiseren buurtsportcoaches programma's en activiteiten voor onze inwoners. Ook is er in 2026 de mogelijkheid om als initiatiefnemer subsidie aan te vragen voor een project dat betrekking heeft op één van de thema's van het sportakkoord, en dat inwoners stimuleert om in beweging te komen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 wordt er gewerkt aan de thema's en ambities uit het regionale en lokale sportakkoord.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

We hebben een duurzaam zwembad met een gezonde exploitatie

Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Daarom willen we graag een les-, doelgroepen- en sportbad voor Winterswijk behouden. We onderzoeken hoe we de voorziening ook op de lange termijn kunnen en willen behouden.

Kwaliteit (toelichting)

De levensduur verlengende renovatie van zwembad Jaspers, waar de raad begin 2025 toe besloten heeft, is april 2026 nagenoeg afgerond en ook is de werving van nieuwe bestuursleden gestart. Met het nieuwe bestuur wordt het opstellen van de toekomstvisie inclusief een realistische begroting opgepakt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 worden toekomstscenario's voor huisvesting en exploitatie voorgelegd aan de raad.

Tijd (indicator)

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen

We werken aan een nieuw en eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen.

Kwaliteit (toelichting)

In Q2 2026 wordt duidelijk wat er aan onderhouds- en schoonmaakkosten kan worden bespaard. Uniformiteit en duidelijke regels zijn het uitgangspunt, er vindt nauw overleg met de sportverenigingen plaats. Als sluitpost voor de bezuinigingen, wordt de hoogte van de accommodatiebijdrage bepaald in Q3.

De bezuinigingsmaatregelen voor de binnensport zijn in beeld en kunnen vanaf september 2026 ingevoerd worden.

Aan het pakket voor de buitensport wordt nog gewerkt. Dit pakket wordt voor Q3 ook duidelijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 ligt er een nieuw financieringssysteem. Per 2027 worden de bezuinigingen gerealiseerd.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal actieve sporters blijft op het niveau van 2024. (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)
- Het aantal maatschappelijke activiteiten bij sportverenigingen breidt zich uit.

Risico's

De risico's zijn zo divers dat ze in elk project/elke activiteit apart worden afgewogen.

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie

Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk.

We willen intergenerationele problematiek, waaronder armoede, zoveel mogelijk doorbreken. Onze ambitie is dat Winterswijk in 2040 armoedevrij is.

Relevante documenten:

- Integrale verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur.
- Wij Winterswijk, visie sociaal domein 2025-2033.
- Beleidsplan armoedevrij Winterswijk 2025.
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022.

Doelstellingen

Meedoen zonder belemmeringen

Activiteiten

Ontwikkeling eenduidige inkomenstoets voor instellingen

We willen inwoners sneller en efficiënter de juiste ondersteuning bieden door een eenduidig beeld van hun financiële situatie te krijgen, en versnippering van inkomenstoetsen bij verschillende instellingen tegen te gaan. Hiermee wordt voorkomen dat inwoners bij verschillende instellingen steeds opnieuw hun financiële situatie moeten toelichten.

Kwaliteit (toelichting)

Het Sociaal Team is al begonnen met de ontwikkeling van een uniforme toets die een duidelijk overzicht geeft van de financiële situatie van de inwoner. Aan de hand van deze toets kunnen we inwoners direct doorverwijzen naar de maatschappelijke instellingen. Ook kan het Sociaal Team verdere hulpverlening aanbieden en bijvoorbeeld doorverwijzen naar de Stadsbank of de inkomensvoorzieningen van Fijnder.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De voorbereidingen zijn inmiddels gestart. De implementatie is gepland voor het eerste kwartaal.

Eind 2026 onderzoeken we hoe deze maatregel werkt en of inwoners en maatschappelijke organisaties tevreden zijn.

Tijd (indicator)

Activeren inwoners om duurzame uitstroom uit armoede te bevorderen

We bevorderen duurzame uitstroom uit armoede door inwoners te stimuleren om actief deel te nemen aan de samenleving en ze in hun eigen kracht te zetten.

Kwaliteit (toelichting)

Er loopt een pilot bij de Voedselbank. Deze pilot gaan we evalueren en bij succes verder uitrollen naar andere initiatieven. Wij vragen onze maatschappelijke partners om aan te geven hoe zij inwoners willen laten meedoen, zodat zij vanuit hun eigen kracht bijdragen aan een drempelvrije, inclusieve samenleving en meer bestaanszekerheid.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze pilot is inmiddels van start gegaan.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Monitoring nieuwe Wet inburgering

De gemeente Winterswijk heeft het inburgeringsproces binnen de wettelijke kaders ingericht. Halfjaarlijks monitoren en evalueren we de resultaten.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 blijft het de taak van de gemeente om de Wet inburgering 2021 uit te voeren en te monitoren.

De monitoring vindt plaats op de volgende onderdelen:

- Brede intake: klanttevredenheid.
- Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP): klanttevredenheid.
- Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP): draagt deze bij aan toeleiding naar de arbeidsmarkt?
- Financieel ontzorgen: is de gekozen werkwijze werkbaar en voorkomt het financiële problemen?
- Financiële zelfredzaamheid: leren nieuwkomers voldoende om financieel zelfredzaam te zijn/worden?
- Participatieverklaringstraject (PVT): draagt het programma voldoende bij aan het participeren in Nederland of dienen thema's en/of de groepssamenstelling aangepast te worden?
- Maatschappelijke begeleiding: zijn er verbeterpunten, loopt het ergens spaak?
- Inburgeringstraject taalaanbieders: subregionaal op inhoud en regionaal op contractniveau.
- Participatieaanbod: is er voldoende aanbod, leidt het aanbod naar (vrijwilligers)werk, meedoen in de maatschappij?

Een groot aantal inburgeraars heeft te kampen met stressklachten en/of zware psychische klachten. Ondanks inzet van consulenten en de sociaal werker is het moeilijk om deze doelgroep in een hulpverleningstraject te laten starten, met als gevolg relatief hoge uitval bij de inburgeringstrajecten.

Met name voor jongeren sloot het inburgeringsaanbod niet goed aan. Hiervoor zijn maatwerk trajecten opgestart. De voorschakelklas is zinvol gebleken en de nieuwe inburgeringsroute 'B1-Entree gaat in mei starten.

Om jongeren door te laten stromen naar werk, start het pilotproject Vakgericht Inburgering in de Z-route.

Passend participatie aanbod is moeilijk te vinden en blijft een aandachtspunt voor zowel consulenten Fijnder als maatschappelijk begeleiders.

De doorstroom van statushouders uit de Hotel- en Accommodatieregeling (HAR)/tussenvoorziening naar reguliere woningen verloopt moeizaam. Hierdoor blijven statushouders langer dan verwacht op de tijdelijke locatie, wat onvrede met zich meebrengt. Zorg dragen voor verwachtingsmanagement is van belang, evenals het zoeken naar doorstroommogelijkheden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Monitoring vindt in heel 2026 plaats. Ieder kwartaal wordt de balans opgemaakt en worden de processen indien nodig bijgestuurd.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Perspectief bieden op een betere toekomst

Activiteiten

Pilot perspectief: verbinden van re-integratie en bestaanszekerheid

We voeren een pilot uit waarin we re-integratie aan bestaanszekerheid verbinden. In de dienstverlening aan inwoners op weg naar (regulier) werk worden belemmeringen op alle leefgebieden in samenhang en parallel aangepakt.

Kwaliteit (toelichting)

Er is aandacht voor individuele inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en veelal meervoudige problematiek. De kwaliteit wordt gewaarborgd door een lage caseload (werklast van de professional), veel aandacht en samenwerking met maatschappelijke instellingen.

De pilot moet nog uitgewerkt worden, dat kan zodra de raad de begroting met daarin de benodigde formatie voor de pilot heeft vastgesteld. Vervolgens kunnen we aan de slag. In het plan van aanpak van de pilot worden doelstellingen en randvoorwaarden benoemd. Deze formuleren wij met Fijnder, lokale werkgevers en het sociaal team. Het wegnemen van belemmeringen om te participeren in de samenleving is het belangrijkste doel. Participeren kan door aan het werk te gaan, maar ook vrijwilligerswerk is een mogelijkheid.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het plan van aanpak volgt in het eerste kwartaal van 2026.

Tijd (indicator)

Nazorg schuldhulpverlening

We bieden na afloop van het schuldhulpverleningstraject nazorg, om terugval te voorkomen en financiële zelfredzaamheid duurzaam te bevorderen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 continueren wij voor iedereen die dat nodig heeft nazorg in na een schuldhulpverleningstraject. We werken samen met professionele hulpverleners van de Stadsbank Oost Nederland. Aan het eind van het traject voert de Stadsbank of Humanitas een uitstroomgesprek met de inwoner. Na een aantal maanden vindt een peilmoment plaats. De Stadsbank neemt contact op met de inwoner en kan zo nodig 'warm doorverwijzen' naar een medewerker vroegsignalering van de gemeente of naar Humanitas.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Start in het eerste kwartaal van 2026, met een uitstroomgesprek en peilmoment.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Voorkomen van armoede en schulden

Activiteiten

Stimuleren van financiële educatie op scholen

We stimuleren scholen om lessen te geven over financiën.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 bieden we iedere school een aanbod doen voor financiële educatie in alle klassen. Wij stimuleren basisscholen deel te nemen aan landelijke initiatieven, zoals de Week van het geld. Ook wijzen wij scholen op subsidies en financiële educatieprogramma's.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026.

Tijd (indicator)

Vroegsignalering schulden

Schulden worden vroegtijdig gesignaleerd. Zo voorkomen we hoge schulden.

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van signalen van zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningverhuurders en drinkwaterbedrijven (de zogenaamde signaalpartners), benaderen we onze inwoners met betaalachterstanden proactief door hen hulp aan te bieden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Doorlopend.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal bijstandsgerechtigden blijft op het niveau van 2022.
- We komen uit met het rijksbudget voor het betalen van bijstandsuitkeringen.

Risico's

- De economie verslechtert, waardoor er meer mensen een beroep doen op een bijstandsuitkering.
- Door de hoge inflatie groeit het aantal mensen met problematische schulden.
- De financiële compensatieregeling van het Rijk voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt niet verlengd, terwijl we nog wel Oekraïners opvangen.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we, samen met onderwijs en verenigingen, aan gelijke kansen. We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.

Relevante documenten:

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037.
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal Huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en de gemeente voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2021-2037 uit. We zijn gestart met de school in het Woold en vrije school De Esch.

De ontwikkeling van andere scholen uit de eerste fase is bij de besluitvorming over de begroting eind 2023 tijdelijk uitgesteld. Samen met betrokken partijen werkt de gemeente aan een actualisatie van het IHP en de bijbehorende planning.

Kwaliteit (toelichting)

De ontwikkeling van de buurtschapsschool in 't Woold wordt in bouwteamverband gerealiseerd; dit team is inmiddels samengesteld. Het bestuur van vrije school De Esch een verzoek tot verstrekking van een voorbereidingskrediet ingediend. Daarmee wordt de start van het renovatie traject gemarkeerd. Ook wordt de realisatie van het Integraal Kindcentrum (IKC) Zuid-West opnieuw opgestart. De betrokken scholen zijn De Korenburg, De Schakel en Julianaschool. Tot slot wordt de evaluatie van het IHP samen met betrokken partijen nog voor de zomer van 2026 opgepakt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Nadat de begroting is vastgesteld, stellen we samen met betrokken partijen een geactualiseerde planning op.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We bevorderen kansengelijkheid

Activiteiten

Aanpak laaggeletterdheid

De Rijksoverheid heeft als doel laaggeletterdheid terug te dringen.

Kwaliteit (toelichting)

In de Achterhoek kan iedere volwassene die ondersteuning kan gebruiken bij basisvaardigheden en moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen, een passend leertraject volgen. Het verbeteren van basisvaardigheden (taal, rekenen en werken met digitale apparaten) draagt bij aan een betere gezondheid, een betere arbeidsmarktpositie en financiële zelfredzaamheid.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in een infrastructuur en samenwerking om de doelgroep, met name mensen met Nederlands als eerste taal, te bereiken. Onze inzet blijft gericht op het behouden en verder ontwikkelen hiervan. Hiertoe is in 2025 het regioplan 'Aanpak basisvaardigheden' opgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het regioplan 'Aanpak basisvaardigheden' wordt vanaf 2026 uitgevoerd.

Tijd (indicator)

Uitvoeren Notitie Lokale Educatieve Agenda gemeente Winterswijk 2025-2033

Onderwijs, kinderopvang en de gemeente Winterswijk bevorderen samen de kansengelijkheid, talentontwikkeling, inclusie en het welzijn voor alle kinderen van nul tot achttien jaar in Winterswijk. Dit is afgesproken in de Notitie Lokale Educatieve Agenda Winterswijk 2025-2033.

Kwaliteit (toelichting)

In het kader van het uitvoeringsprogramma bij de Notitie Lokale Educatieve Agenda Winterswijk 2025-2033 start het bestuurlijke overleg in september 2025 met de uitvoering van de doelen uit de notitie. In de periode 2025-2033 werken we aan de volgende doelen:

- We zetten ons in voor gelijke kansen en talentontwikkeling voor alle kinderen van nul tot achttien jaar. We werken aan het voorkomen van onderwijsachterstanden, ondersteunen kinderen in armoede, bieden een rijk naschools aanbod, stimuleren het behalen van een startkwalificatie en versterken basisvaardigheden.
- We bevorderen inclusie voor alle kinderen van nul tot achttien jaar door te werken aan gelijke onderwijskansen, het tegengaan van segregatie en het stimuleren van integratie. Ieder kind krijgt toegang tot kinderopvang en onderwijs in de buurt. Ook zetten we in op een sterke ketenaanpak voor zorg en veiligheid, zodat ondersteuning goed op elkaar aansluit.
- We bevorderen het welzijn van alle kinderen van nul tot achttien jaar door onderwijs sterker te verbinden met kunst, cultuur en sport, en door in te zetten op weerbaarheid en mentale gezondheid. We versterken de samenwerking tussen ouders, school en omgeving en zorgen voor een veilige en ondersteunende schoolomgeving met passende zorg.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De doelen uit de Notitie Lokale Educatieve Agenda Winterswijk worden uitgevoerd in de periode van 2025 tot en met 2033.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal mensen dat deelneemt aan alfabetiseringstrajecten stijgt ten opzichte van 2024.
- De voortgang van de (ver)bouw van scholen gaat volgens planning van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan.

Risico's

- Integraal Huisvestingsplan: stijgende bouwkosten.

Financiële afwijkingen programma 2

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Mutaties Prognose 2 2025	Mutaties Jaarrekening 2025	Stand voor Prognose 1 2026	Mutaties Prognose 1 2026	Prognose 1 2026
Baten						
2.1 Cultuur						
5.5 Cultureel erfgoed	77	0	0	77	0	77
5.6 Media	0	0	42	42	0	42
Totaal 2.1 Cultuur	77	0	42	119	0	119

Exploitatie	Begroting 2026	Mutaties Prognose 2 2025	Mutaties Jaarrekening 2025	Stand voor Prognose 1 2026	Mutaties Prognose 1 2026	Prognose 1 2026
2.2 Sport						
5.1 Sportbeleid en activering	185	0	0	185	-185	0
5.2 Sportaccommodaties	838	0	0	838	0	838
Totaal 2.2 Sport	1.023	0	0	1.023	-185	838
2.3 Inkomen en participatie						
6.3 Inkomensregelingen	10.262	0	0	10.262	1.386	11.648
6.4 WSW en beschut werk	1.096	0	329	1.425	273	1.698
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	751	751
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	11.358	0	329	11.687	2.410	14.097
2.4 Educatie						
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.100	0	367	1.467	0	1.467
Totaal Baten	13.558	0	738	14.296	2.226	16.522
Lasten						
2.1 Cultuur						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.872	0	0	1.872	40	1.912
5.4 Musea	230	0	0	230	0	230
5.5 Cultureel erfgoed	529	0	15	543	0	543
5.6 Media	678	0	42	720	0	720
Totaal 2.1 Cultuur	3.308	0	57	3.365	40	3.405
2.2 Sport						
5.1 Sportbeleid en activering	1.081	0	83	1.164	-185	979
5.2 Sportaccommodaties	3.115	0	0	3.115	-334	2.781
Totaal 2.2 Sport	4.196	0	83	4.279	-519	3.759
2.3 Inkomen en participatie						
6.3 Inkomensregelingen	19.077	48	0	19.124	1.386	20.510
6.4 WSW en beschut werk	5.997	0	329	6.327	273	6.600
6.5 Arbeidsparticipatie	590	0	0	590	751	1.340
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	25.664	48	329	26.040	2.410	28.451
2.4 Educatie						
4.2 Onderwijshuisvesting	1.801	0	37	1.838	-266	1.571
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.359	0	367	2.726	2	2.727
Totaal 2.4 Educatie	4.159	0	404	4.563	-265	4.298
Totaal Lasten	37.326	48	873	38.247	1.667	39.913
Storting						
2.4 Educatie						
4.2 Onderwijshuisvesting	18.332	0	0	18.332	0	18.332
Gerealiseerd resultaat	-42.101	-48	-135	-42.283	559	-41.724

Cultuur

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Sport

Zoals in programma 1 bij het beleidsveld Volksgezondheid al aangegeven zijn de GALA-budgetten ontschot en worden nu volledig verantwoord binnen dat beleidsveld. In dit beleidsveld werden twee onderdelen verantwoord, te weten de combinatiefunctie en het lokaal sportbeleid. Door de verschuiving naar het beleidsveld Volksgezondheid binnen programma 1 zijn hiermee de verlaging van de baten en lasten grotendeels verklaard.

Inkomen en participatie

Door een 3-tal budgetneutrale wijzigingen zijn de baten en lasten met € 2.410.000 toegenomen.

Het gaat om de volgende 3 posten:

• Verhoging Rijksbudget Algemene Bijstand (BUIG)	€ 1.386.000 V
• Verhoging Rijksbudget Inburgeringsvoor- zieningen	€ 273.000 V
• Verhogen HAR- budget	€ 751.000 V

Het Rijk heeft het voorlopige budget voor de BUIG en Inburgeringsvoorzieningen voor 2026 hoger beschikt dan in de begroting 2026 is opgenomen. In beide gevallen worden de inkomstenposten en uitgavenposten met hetzelfde bedrag verhoogd. Het beschikbare budget voor de HAR (tussenvoorziening huisvesting statushouders) voor 2026 e.v. was nog niet in de begroting opgenomen. Het bedrag staat gereserveerd op de post Vooruitontvangen.

Educatie

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Er zijn geen mutaties geweest.

Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk

Inleiding

Openbare ruimte, klimaat, water en milieu, gebiedsontwikkeling en wonen
Het programma Wonen en werken in Winterswijk gaat aan de hand van vijf beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Hieronder worden de beleidsvelden besproken.

Openbare ruimte

Het beleidsveld openbare ruimte behandelt de ambities en de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie zijn belangrijk. Ook biodiversiteit en de uitvoering van het visiedocument BOSS (bewegen, ontmoeten, spelen en sporten) zijn belangrijke thema's.

Klimaat, water en milieu

Naast de zorg voor een schone en veilige leefomgeving is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt.

Duurzaamheid en milieu

Het beleidsveld duurzaamheid en milieu gaat over het beschermen en behouden van de huidige kwaliteit op het gebied van klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het beleidsveld gebiedsontwikkeling is gericht op de realisatie of ontwikkeling van plannen. Dit zijn plannen die met een projectmatige aanpak worden uitgevoerd. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk. Het unieke karakter staat onder druk en we moeten inzetten op een gebiedsgerichte aanpak.

Daarnaast is de visieontwikkeling op wonen een belangrijk speerpunt. We bieden ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is. Projecten die betrekking hebben op nieuwbouw of invulling van een gebied met een hoogwaardige leefbaarheid. Meer concreet: er wordt onder andere een aantal mooie plannen (door)ontwikkeld en/of uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan de woningbouw op de Rikker, aan de Narcisstraat, Kloetenseweg en de Ribeslocatie.

Economie en lobby

We koesteren de diversiteit aan Winterswijkse bedrijven en maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst op willen richten. Bedrijvigheid en nabije werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor deze ontwikkelingen.

Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke sector. Daarnaast behouden we de komende jaren de duurzame relaties met samenwerkingspartners in de regio en over de grens. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen én buiten Nederland.

3.1 Openbare ruimte

Ambitie

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren. Om dit te behouden leggen we veel nadruk op de bescherming en verbetering van de biodiversiteit. Wij vinden een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of dorp vinden we daarin cruciaal. We creëren voor iedereen een waardevolle leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid vinden we van groot belang; elke Winterswijker - jong of oud, voetganger, fietser of automobilist - moet zich veilig kunnen voelen en bewegen.

We houden het centrum aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.

We stimuleren wijkkracht door het realiseren van een laagdrempelige ingang bij de gemeente voor vragen op alle domeinen.

Relevante documenten:

- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit

Doelstellingen

De gemeente zorgt voor een laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen van inwoners en stakeholders in een specifiek gebied

Activiteiten

Pilot wijkaanpak en wijkregie

De afgelopen periode is flink geïnvesteerd in het bouwen van een netwerk. Ook is gewerkt aan een wijkanalyse. Op basis van de wijkanalyse stellen we een strategie met doelstellingen op voor de verdere wijkaanpak in Winterswijk-Oost.

Kwaliteit (toelichting)

Een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie is belangrijk voor Winterswijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of het dorp vinden we daarin cruciaal. Inwoners hebben waardevolle kennis van hun directe leefomgeving. Ze hebben daarom vaak goede ideeën over wat er nodig is in hun eigen wijk, buurt en omgeving. We steunen daarom initiatieven van inwoners om hun omgeving te verbeteren.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor het afronden van de Pilot wijkregie Winterswijk Oost en het opstellen van een inhoudelijk en organisatorisch kader voor wijkregie is begin 2026 een ervaren projectleider gestart. De inzet is om in Q2 de uitkomsten en advies in het college te bespreken.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Een gezond en veilig leefklimaat.

Activiteiten

Dienstverleningsovereenkomst ROVA

We geven uitvoering aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met ROVA voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Uitgangspunt is om het merendeel van de werkzaamheden op kwaliteitsgestuurde wijze uit te voeren, conform de standaardkwaliteitsniveaus van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechiek (CROW).

Kwaliteit (toelichting)

In het eerste kwartaal van 2026 scoort de buitenruimte conform afspraak. Dat wil zegen dat de behaalde resultaten binnen de afgesproken (beeld)kwaliteitsnormen van het CROW vallen. Deze kwaliteitsnormen staan echter onder druk. Niet alleen door veranderende weersomstandigheden, maar ook door bezuinigingen. In 2026 moet een bezuiniging van €136.000 gerealiseerd worden op het onderhoud van de openbare ruimte. Wij zijn in gesprek met ROVA en de voortgang verloopt volgens planning.

Daarnaast is dit jaar het verbeterproces tussen de gemeente Winterswijk en ROVA gecontinueerd. Dit proces is onder meer ingegeven vanuit de wens om de regiefunctie van de gemeente Winterswijk in de samenwerking te versterken. Er zijn én worden verschillende instrumenten ontwikkeld om meer grip te krijgen op output en kosten. Zo is een externe partij ingeschakeld om de kwaliteit van de buitenruimte te schouwen en werken wij met ingang van 2026 op basis van een 'verrekenmodel'; een financieel jaaroverzicht van de uit te voeren dienstverlening, waarbij de kosten

per onderhoudstaak inzichtelijk zijn gemaakt. Per kwartaal wordt de voortgang gerapporteerd zodat tijdige bijsturing mogelijk wordt. Daarnaast blijven wij kritisch kijken naar lopende werkprocessen en worden zo nodig optimalisaties doorgevoerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het uitvoering geven aan de dienstverleningsovereenkomst is een doorlopend proces dat we structureel toetsen. Zowel de bezuiniging als het verbeterproces verloopt volgens planning.

Tijd (indicator)

Herstellen stormschade

Op 2 juli 2025 werd Winterswijk getroffen door een valwind. In het eerste noodzakelijke herstel is veel werk verzet. In de Startnotitie herstel stormschade Winterswijk wordt een eerste aanzet gegeven voor een meerjarig herstel (2025-2029). Het doel is om maatschappelijke meerwaarde te realiseren, waarbij het cultuurlandschap in een betere staat wordt gebracht dan voor de storm en sociale cohesie wordt versterkt.

Kwaliteit (toelichting)

Er wordt een gefaseerde aanpak voorgesteld. Een aanpak die bestaat uit drie fases. De eerste twee fases (crisis en voldoen aan zorgplicht) zijn voor het grote deel in 2025 en 1e kwartaal 2026 uitgevoerd. De derde fase, herstel gemeentelijk areaal bomen en terreinen van derden, loopt naar verwachting van 2026 tot 2029. Begin 2026 heeft de raad scenario's voor herstel gekozen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het voornemen is om in 2026 op basis van een plan van aanpak een herstelprogramma voor de stormschade uit te werken. De provincie Gelderland heeft middelen beschikbaar gesteld voor herstel van gemeentelijk groen en groen op percelen van particulieren. Voorbereiding voor aanplant van 500 laanbomen in gemeentelijke bermen is in voorbereiding. Project om particulieren te adviseren over geschikte herplant en leveren van beplanting is in voorbereiding. Herplant voor beide projecten is voorzien in najaar van 2026.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We optimaliseren de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk

Activiteiten

Parkeerroute-informatiesysteem

We werken door aan een modern parkeerroute-informatiesysteem (PRIS).

Kwaliteit (toelichting)

Met de investering in het parkeerroute-informatiesysteem (PRIS) kunnen bezoekers van binnen en buiten Winterswijk sneller een vrije parkeerplaats vinden in het centrum. We verbeteren hiermee de beleving van bezoekers, we beperken het zoekverkeer en dragen bij aan de verbetering van de leefomgeving op plekken waar dat zoekverkeer nu nog onnodig rijdt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Uitvoering voor het plaatsen van het PRIS staat gepland in 2026, De digitale ingebruikname (lees matrixborden) van het PRIS is afhankelijk van de vraag of de bestaande netaansluitingen tijdelijk kunnen worden benut, of dat gewacht moet worden op de nieuwe aansluitingen die hiervoor noodzakelijk zijn. Volgens de meest recente informatie zal Liander de nieuwe aanvragen naar verwachting pas in december in behandeling nemen.

Dit betekent dat de digitale ingebruikname van het systeem vertraging oploopt en naar verwachting pas in 2027 kan plaatsvinden. Wanneer het mogelijk blijkt om de huidige netaansluiting te blijven gebruiken, kan een deel van de matrixborden operationeel zijn voor het VNG congres. Echter het gehele PRIS zal pas volledig functioneren medio 2027 afhankelijk van de netbeheerder (Liander)

Tijd (indicator)

Indicatoren

- We werken optimaal en transparant samen met ROVA en inwoners. De resultaten meten we door middel van de maandelijkse beeldschouwrapportage en daarnaast voeren we maandelijks gesprekken over verbetermaatregelen.
- We monitoren het aantal (klacht)meldingen ten aanzien van de beeldkwaliteit.

Risico's

- Wijzigingen in de mate van groenonderhoud en bermbeheer leiden tot een ander straatbeeld. Hierover communiceren we met onze inwoners.
- De eenheidsprijzen zijn in beeld. Hieruit blijkt dat het totale budget voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte niet toereikend is om aan gemaakte kwaliteitsafspraken te kunnen voldoen. Hierop is geanticipeerd in de begroting. Echter, het totale budget is onder meer onderhevig aan wijzigingen in areaal en materiaalkosten. Dit brengt een bepaalde onzekerheid met zich mee.

3.2 Klimaat, water en milieu

Ambitie

Samen met inwoners en ondernemers zorgen we voor een schone leefomgeving. We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basisvoorwaarden gezond, schoon en veilig. Voor het onderhoud van de riolering maken we transparante keuzes op basis van een risicoafweging. Om in de toekomst gezond en veilig te kunnen wonen, verkleinen we de kans op wateroverlast, droogte en hittestress.

Relevante documenten:

- Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028.
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (raadsbesluit september 2022).
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2024-2030 (raadsbesluit februari 2024).
- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Winterswijk 2018.

Doelstellingen

We voeren noodzakelijke projecten uit op het gebied van het milieu

Activiteiten

Project sanering wegverkeerslawaaï

Door de autonome groei van het wegverkeer ervaren bewoners langs drukke wegen geluidsoverlast van het verkeer. In het verleden zijn daarom 177 woningen aangemeld bij het Rijk om in aanmerking te komen voor geluidssanering. De gemeente voert de sanering wegverkeerslawaaï uit met subsidie van de Rijksoverheid.

Kwaliteit (toelichting)

Het saneringsprogramma is vastgesteld. In het derde kwartaal van 2026, wordt verdere uitvoering gegeven aan het project. Hiervoor benaderen wij een specialistisch bureau om te bepalen wat het geluidsniveau in de woning is en welke woningen daadwerkelijk voor maatregelen in aanmerking komen.

Wij hebben subsidie ontvangen voor de voorbereidingen en de uitvoering van gevelmaatregelen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 benaderen wij een specialistisch bureau om te bepalen wat het geluidsniveau in de woning is en welke woningen daadwerkelijk voor maatregelen in aanmerking komen. De uiteindelijke planning hangt af of er bezwaar wordt gemaakt tegen het besluit van het ministerie om het saneringsprogramma vast te stellen. En de werkvoorraad van het bureau.

Tijd (indicator)

Sanering stortplaats WAL

De deklaag van de voormalige stortplaats WAL (tussen de Driemarkweg en de Vreehorstweg, ter hoogte van Vreehorstweg 43) is te dun en voldoet niet aan de wettelijke eisen. Daarom hebben we een saneringsplan opgesteld. De sanering wordt gefaseerd uitgevoerd (in 2024 en 2027) vanwege de beschermde dieren op de WAL. Naast de deklaag wordt ook de Japanse duizendknoop aangepakt, de waterafvoer verbeterd en de WAL heringericht.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn afspraken gemaakt met de provincie over de uitvoering. De provincie voert regie over de sanering. In september 2024 is de voorbereiding voor de sanering gestart. De werkzaamheden van de eerste fase van de sanering zijn in 2025 afgerond.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De eerste fase van de sanering is gereed, het aanbrengen van de beplanting is in het vierde kwartaal van 2025 afgerond. In de tweede helft van 2026 worden de voorbereidingen gestart voor de tweede fase.

Tijd (indicator)

Indicatoren

In (beeld)schouwrapportages legt ROVA verantwoording af over de geleverde prestaties. Het gaat hier om behaalde resultaten op het gebied van het beheer van de buitenruimte, maar ook op het gebied van afvalinzameling. Deze rapportages geven onder meer inzicht in:

- Het aantal meldingen over de buitenruimte: groen, wegen, water, verlichting et cetera.
- De inzamelprestaties: de ingezamelde hoeveelheid kilogram per inwoner, verdeeld over de fracties restafval, GFT, PMD en papier.
- Het aantal klachten over afvalinzameling. Uitgangspunt is niet meer dan 2,0 klachten per 1.000 aansluitingen.
- Verder monitoren we de voortgang van de maatregelen en acties zoals benoemd in de uitvoeringsagenda van de klimaatstrategie die tot en met 2027 wordt uitgevoerd.

Risico's

- Voor het behalen van de doelstellingen uit de klimaatagenda en de (zwerf)afvalinzameling is draagvlak en inzet van inwoners nodig. Met uitgebreide communicatie ontstaat hiervoor draagvlak en gaan inwoners hier ook zelf mee aan de slag.
- De komende periode zijn er prijsstijgingen van materialen en uren te verwachten. Hierop is geanticipeerd in de begroting, maar dit blijft onzeker en dus een risico.

3.3 Duurzaamheid en milieu

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten - klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden - ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden. Omdat we wel de gevolgen ondervinden van de verandering van het klimaat, is het ook een ambitie om ons daarop voor te bereiden. In 2050 is Winterswijk klimaatneutraal, energieneutraal en circulair.

Relevante documenten:

- Akkoord van Groenlo
- Uitvoeringsagenda duurzaamheid januari 2019
- RES 1.0
- Moratorium windturbines

Doelstellingen

We wekken in 2030 voldoende duurzame energie op voor de doelstelling van een energieneutraal gebouwde omgeving in 2030

Activiteiten

We zijn bereikbaar in ons Centrum Duurzaam Winterswijk

Het Centrum Duurzaam Winterswijk is een kennis- en inspiratiecentrum op het gebied van duurzaamheid. Via de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie, wordt duurzaamheid op een laagdrempelige manier zichtbaar, tastbaar en beleefbaar gemaakt. Vanuit het centrum helpen we mensen onder meer met subsidies en leningen. Het Centrum Duurzaam Winterswijk is tevens ons energieloket.

Kwaliteit (toelichting)

In het centrum ontvangen we gemiddeld ongeveer 120 bezoekers per maand. Via het platform Duurzaam Winterswijk ontvangen we gemiddeld duizend digitale bezoekers per maand.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2026 plaats.

Tijd (indicator)

Uitvoering RES 1.0

In de RES 1.0 is afgesproken dat het regionale bod bestaat uit grootschalige zon op daken (0,35 TWh) en grootschalige opwek op land (1 TWh). Voor Winterswijk betekent dit dat we aan beide werken. Over zon op bedrijfsdaken wordt elders gerapporteerd. De plannen voor grootschalige opwek op land passen in ons beleidskader zonneparken en zonnevelden. Het gaat hier op dit moment over de realisatie van 120 hectare voor Winterswijk. Ondertussen werken we in regionaal verband aan de RES 2.0.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met de RES-partners realiseren we de opwek die is afgesproken voor het doel in 2030.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Samen met onze partners in de regio werken we aan de realisatie van de RES-doelen. Inmiddels is de RES 2.0 vastgesteld.

Tijd (indicator)

Realiseren zonnepanelen op bedrijfsdaken

Ook in 2025 gaan we door met de plannen voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. Dit gaat om bedrijven met een kleinzakelijke aansluiting. Samen met ondernemers kijken we welke aandachtspunten er in hun situatie zijn. Dit gaat dan om de mogelijkheden voor het dak, subsidies en leenmogelijkheden, offertevergelijkingen en andere vraagstukken. Omdat er momenteel onzekerheden zijn over onderwerpen als teruglevering, tarieven en netcapaciteit, is het des te belangrijker dat we ondernemers helpen.

Kwaliteit (toelichting)

Ondernemers kunnen bij Duurzaam Winterswijk terecht voor informatie over zon op bedrijfsdaken. Daarnaast wordt er gewerkt aan meer zonnepanelen op gemeentelijke panden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2026 plaats.

Tijd (indicator)

Opstellen warmteprogramma

In de Warmtetransitievisie staat beschreven hoe we gebouwen klaarmaken voor de toekomst. Hiervoor wordt een plan van aanpak gemaakt. In Winterswijk ontbreekt een bron voor grootschalige warmteopwekking die we kunnen inzetten voor

verwarming. Dit betekent dat we voor het grootste deel uitgaan van vervanging van gasketels door warmtepompen op elektriciteit. We zetten ons ervoor in dat zoveel mogelijk woningen transitiegereed worden gemaakt. We maken hiervoor gebruik van rijkssubsidies in het kader van de aanpak van slechte energielabels. De mogelijkheden voor waterstof ten behoeve van monumenten en de andere kansen op dit gebied, houden we in de gaten.

Kwaliteit (toelichting)

We richten ons op het doelmatig inzetten van subsidies voor het aanpakken van woningen met slechte labels. Daarnaast stellen we in 2026 het warmteprogramma op.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het inzetten van de subsidie gaat via Duurzaam Winterswijk. De transitievisie pakken we op via het warmteprogramma. Dit was oorspronkelijk gepland in 2026, maar is verschoven naar 2027.

Op dit moment wordt er gewerkt aan een startnotitie voor het warmteprogramma. Hierover wordt de raad in kwartaal drie van 2026 geïnformeerd. Uiterlijk eind 2027 stelt de gemeente Winterswijk (het college van B&W) het warmteprogramma vast. In het warmteprogramma beschrijft de gemeente de aanpak voor het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. In het warmteprogramma staat bijvoorbeeld welke wijken, buurten en dorpskernen in de komende tien jaar van het aardgas af gaan en hoe dat gebeurt.

Tijd (indicator)

Evaluatie moratorium windenergie

Op 29 juni 2017 is in de raad een moratorium op windturbines ingesteld. Afgesproken is dat dit besluit vanaf 1 januari 2023 periodiek wordt geëvalueerd.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de evaluatie van het moratorium is een notitie opgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De raad heeft voor deze evaluatie op 20 juni 2024 een plan van aanpak vastgesteld. De evaluatie is inmiddels, afgerond. De raad heeft besloten om het moratorium op land op te heffen zodra windbeleid is vastgesteld door de raad.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We willen duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen

Activiteiten

Verduurzamen woningen als onderdeel bestrijden energiarmede

We helpen inwoners om hun energierekening omlaag te brengen. Dit doen we door onderstaande maatregelen:

- De aanpak met energieconciërges en energiebespaarmaatjes gaan we continueren. Samen met andere organisaties helpen we inwoners met energiarmede om energie te besparen en hun woning te verduurzamen.
- We bieden ondersteuning via het Centrum Duurzaam Winterswijk.
- We ondersteunen door middel van subsidies en regelingen.

Kwaliteit (toelichting)

We zetten ons in voor een goede voortzetting van de aanpak van energiearmoede.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2026 plaats.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Gemiddeld bezoeken 120 mensen per maand ons Centrum Duurzaam Winterswijk.
- Gemiddeld hebben we iedere maand duizend digitale bezoekers op ons platform Duurzaam Winterswijk.

Risico's

Het behalen van de opwekdoelstellingen is sterk afhankelijk van technische factoren, zoals de aansluitingsmogelijkheden op het elektriciteitsnet. Ook is het afhankelijk van politieke keuzes rondom de opwek van duurzame energie.

3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen

Ambitie

We willen dat Winterswijk een aantrekkelijke plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk en verdient een aanpak waarbij we de handen ineenslaan. In de buurtschappen streven we naar behoud van leefbaarheid. In het centrum komen wonen en culturele functies samen, waarbij ontmoeten, ontdekken en ontplooiing voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen krijgen de ruimte, met behoud van kwaliteit van de leefomgeving.

Relevante documenten:

- Woonvisie gemeente Winterswijk 2020-2025.
- Volkshuisvestelijk afwegingskader woningbouw Winterswijk 2019-2025.
- Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020.
- Groenstructuurplan Winterswijk.
- Omgevingsvisie buitengebied.
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit.
- Centrumvisie 2021.

Doelstellingen

We bereiden de organisatie voor op de nieuwe wetten in de fysieke leefomgeving

Activiteiten

We werken volgens de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Voor de inwerkingtreding moet er een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn ingeregeld. Verder bereiden we de organisatie voor op het werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 werken we aan de hand van het opgestelde transitieplan verder aan het omgevingsplan. Daarnaast wordt in 2026 gewerkt aan een omgevingsvisie voor het gehele grondgebied van de gemeente Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het door het college vastgestelde transitieplan zorgt ervoor dat we ook in 2026 verder werken aan het omgevingsplan, en op schema liggen om op 1 januari 2032 de beschikking te hebben over een nieuw gebiedsdekkend omgevingsplan. Begin 2026 is Omgevingsvisie vastgesteld door de gemeenteraad.

Op dit moment ligt de eerste wijziging omgevingsplan ter besluitvorming voor bij de gemeenteraad.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken plannen en voeren deze uit voor specifieke vraagstukken, zoals, WOOOW, de Steengroeve en de Ribeslocatie

Activiteiten

Afdekken kleiput

We ronden het afdekken van de kleiput af.

Kwaliteit (toelichting)

De gemeenteraad heeft in februari 2026 een besluit genomen over het inrichtingsvoorstel voor de kleiput. Momenteel wordt gewerkt aan een inrichtingsplan, waarbij de klankbordgroep is betrokken. Tegelijkertijd zijn wij in overleg met de aannemer over de uitvoering.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Nadat het inrichtingsplan is opgesteld, dienen wij een verzoek in bij het Waterschap Rijn en IJssel tot formele wijziging van de 'Nota bodembeheer Kleiput Driemarkweg Winterswijk'. Het waterschap is op de hoogte van de ontwikkelingen en voorgestelde wijzigingen. Dat neemt niet weg dat deze juridische procedure doorlopen dient te worden.

Ondertussen werken wij aan de (voorbereidende) werkzaamheden in het gebied. Naar verwachting kan in het najaar van 2026 worden gestart met de uitvoering. Vanwege de aanwezigheid van de Oehoe kunnen werkzaamheden slechts in een beperkte periode plaatsvinden.

Tijd (indicator)

Bestemmingsplan uitbreiding Het Winkel

We behandelen het initiatief tot uitbreiding van camping Het Winkel.

Kwaliteit (toelichting)

Op dit moment is de gemeente in afwachting van de indiening van een voorstel voor de verdere ontwikkeling van Het Winkel. De hele planologische procedure wordt opgestart na indiening van de aanvraag.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De start wordt bepaald door het moment waarop het voorstel door de initiatiefnemer wordt ingediend.

De verwachting is dat dit voorlopig zo blijft, er is tot op heden niks aangeleverd door initiatiefnemer.

Tijd (indicator)

De Rikker

We werken aan woningbouw op het nog onbebouwde gedeelte van de Rikker.

Kwaliteit (toelichting)

Het bestemmingsplan is vastgesteld en bekendgemaakt. De beroepstermijn is verstreken. Er is één beroepschrift ontvangen bij de Raad van State. Dit beroep is in februari 2025 ingetrokken. Hiermee is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In Q1 2026 is de eerste omgevingsvergunning verleend voor de bouw van 23 woningen. Daarnaast zijn een aantal aanvragen in behandeling.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling De Morse (voorheen Gaudium)

De gemeente Winterswijk is eigenaar van het pand aan de Laan van Hilbelink 32 waarin een weverij is gevestigd. Het aangrenzende pand aan de Laan van Hilbelink 28 (De Hazewind) is opgekocht door een ontwikkelaar die woningen in dit pand wil realiseren. Er zijn ontwikkelingen die vragen om een integrale visie voor dit gebied.

Kwaliteit (toelichting)

Er ligt een concreet initiatief om de cultuurhistorisch waardevolle voormalige textiel fabriek De Hazewind aan de Laan van Hilbelink 28/Morsestraat 32-34 te transformeren tot een woongebouw met 40 appartementen.

Door de milieudruk van meerdere omliggende bedrijven is het op dit moment niet mogelijk medewerking aan dit initiatief te verlenen, omdat er geen goed woonklimaat kan worden gerealiseerd. Met het bedrijf dat grenst aan de ontwikkellocatie zijn onderhandelingen gaande om het bedrijf te verplaatsen naar een andere locatie. Hierdoor ontstaat er ruimte voor nieuwe functies in het pand dat eigendom is van de gemeente, en is er mogelijk voldoende milieuruimte om medewerking aan het transformatieplan van De Hazewind te kunnen verlenen.

Het gebied De Morse (van oudsher textielindustrie) leent zich mede door de ligging aan de Whemerbeek voor een combinatie van functies (wonen, werken, bedrijvigheid en voorzieningen). Inzetten op een combinatie van functies sluit aan bij de bestaande dynamiek in het gebied én biedt de condities voor een nieuw woon- en leefmilieu waar Winterswijk op dit moment nog geen tot weinig aanbod in heeft.

Vanwege de actuele ontwikkelingen is het gewenst om voor dit gebied een ontwikkelvisie op te stellen en daarbij de omliggende gebieden mee te nemen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De noodzaak voor het opstellen van de ontwikkelvisie is sterk afhankelijk van de hierboven genoemde bedrijfsverplaatsing. Daarover is nog geen definitieve duidelijkheid. Dit project wordt opgepakt zodra er zekerheid bestaat over de bedrijfsverplaatsing.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling recreatiegebied 't Hilgelo

We behandelen een door Leisurelands BV ingediende aanvraag ter ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. Het plan is gericht op een bestemming van bestaande functies (zandwinning, dagrecreatie, natuur et cetera) en een versterking van de recreatieve mogelijkheden binnen dat gebied. In hoofdzaak gaat het daarbij om een uitbreiding van verblijfsrecreatie en horeca.

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van het participatietraject is de initiatiefnemer bezig met de doorontwikkeling van het plan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het conceptplan voor wijziging van het omgevingsplan is ingediend door de initiatiefnemer. De Omgevingskamer adviseert over het gewijzigde plan en aan de hand daarvan worden er vervolgstappen genomen.

Op dit moment zijn we in gesprek en wachten we op de conceptaanvraag voor een omgevingsvergunning.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling de Steengroeve

We werken aan een gebiedsontwikkeling rondom de Steengroeve. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van het museaal concept Terra Temporalis.

Kwaliteit (toelichting)

Het ontwerpbestemmingsplan is in december 2023 ter inzage gelegd. Er zijn zienswijzen op binnengekomen.

Als de door de provincie aangekondigde strokenzoning doorgaat, hangt het van de maatregelen binnen die zone af wat de consequenties zijn voor de gebiedsontwikkeling. Met name voor Sibelco, het bedrijf dat de groeve exploiteert.

Ook bij Terra Temporalis, de stichting die het Steengroevemuseum wil realiseren, is onzekerheid ontstaan, omdat er een verband is tussen de toekomst van Sibelco op deze locatie en de realisatie van het Steengroevemuseum.

Tegelijkertijd heeft de stichting inmiddels in afstemming met de provincie de weg ingeslagen naar een fasering in tweeën:

1. Realisatie van de educatieve functies (bezoekerscentrum).
2. Realisatie van het museum.

Overigens is het Steengroevemuseum niet afhankelijk van stikstofbeleid voor zover dat voor of vanwege de stikstofzones gestalte aan het krijgen is. Wel is het landelijke stikstofbeleid van toepassing. We hebben inmiddels een zogenoemde passende beoordeling ontvangen die als uitkomst heeft dat de landelijke regels geen obstakel vormen voor realisatie of gebruik van het Steengroevemuseum.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

We stemmen met beide partijen continu af welke voortgang er mogelijk is en welke acties er uitgevoerd worden. Op dit moment zijn er zoveel factoren die een rol spelen, dat feitelijk eerst zaken zoals de Nota Ruimte (over bedrijven met kritische grondstoffen), provinciale omgevingsverordening (over de regels voor de stikstofzones) en de Gebiedsontwikkeling Winterswijk en financiële haalbaarheid

helderder moeten zijn voordat weer nieuwe stappen gezet kunnen worden. Daardoor loopt de besluitvorming en dus de realisatie vertraging op.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling Groenloseweg 60-locatie De Harmonie

We behandelen het initiatief tot herontwikkeling van de locatie van De Harmonie (Groenloseweg 60) van horeca naar wonen.

Kwaliteit (toelichting)

Na een aantal gesprekken met de initiatiefnemers en behandeling in de Commissie Omgevingskwaliteit is er overeenstemming over de ontwikkeling van locatie De Harmonie. De architect werkt het plan nu uit tot een aanvraag omgevingsvergunning.

Het geldende omgevingsplan moet worden aangepast (wijziging horeca naar wonen). De gemeenteraad besluit op 23 april 2026 over het voorstel tot wijziging van het omgevingsplan.

Daarnaast hebben we op 24 maart 2026 besloten een overeenkomst aan te gaan met de ontwikkelaar van de locatie. Hierin zijn onder meer afspraken gemaakt over de te bouwen woningen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De gemeenteraad besluit op 23 april 2026 over het voorstel tot wijziging van het omgevingsplan. De exacte doorlooptijd is verder afhankelijk van de indieningsdatum en de doorlooptijden tijdens de vergunningprocedure.

Tijd (indicator)

Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk

De Omgevingswet schrijft voor dat iedere gemeente op 1 januari 2027 een omgevingsvisie moet hebben vastgesteld. We werken op dit moment aan een omgevingsvisie voor de bebouwde kom van Winterswijk. De omgevingsvisie gaat over het dagelijks leven. Hoe we werken, wonen, studeren en recreëren. Bij het opstellen van de omgevingsvisie voor de bebouwde kom houden we rekening met actuele visies, zoals de centrumvisie, groenvisie en woonvisie.

Kwaliteit (toelichting)

Op 26 januari 2026 is de omgevingsvisie voor de kom vastgesteld door de gemeenteraad. Op dit moment wordt het traject afgesloten met een evaluatie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het traject van de omgevingsvisie kom is afgerond. Op dit moment werken we aan een startnotitie waarin de kaders, proces en het beoogde budget voor het vervolg (kom en buitengebied) worden aangevraagd. De startnotitie wordt naar verwachting in september 2026 ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de bepalingen van de Omgevingswet waarin is opgenomen dat iedere gemeente een integrale omgevingsvisie dient vast te stellen.

Tijd (indicator)

Programma bouwen aan Winterswijk

Speerpunt van ons beleid blijft de instandhouding van het voorzieningenniveau.

De bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen is bedoeld voor investeringen die moeten voorkomen dat een voorziening moet sluiten of activiteiten moeten worden beëindigd, met name door achterstallig onderhoud aan bestaande gebouwen. Nieuwbouw voor zwembad Jaspers, Theater De Storm en Boogie Woogie is voorlopig niet aan de orde, omdat de middelen daarvoor ontbreken. Daarom is de reserve gericht op het kopen van tijd: vijf tot tien jaar continuïteit voor gebouwen die langer bruikbaar moeten blijven. Verder zijn we scherp op ons opdrachtgeverschap en het eigendom van de gebouwen.

Kwaliteit (toelichting)

Onze huidige financiële situatie maakt nieuwbouw voor voorzieningen als Boogie Woogie, Theater De Storm en zwembad Jaspers niet mogelijk. We hechten echter wel belang aan deze voorzieningen en koersen daarom op instandhouding. Hiervoor is een bestemmingsreserve ingesteld met een omvang van € 10 miljoen. Inmiddels zijn er voor drie voorzieningen beslissingen genomen door de raad: zwembad Jaspers, Theater De Storm en in het kader van BOSS (Bewegen, ontmoeten, spelen en sporten). Naast deze bestedingsdoelen vallen ook de basisscholen en Boogie Woogie binnen de bestedingsdoelen van deze bestemmingsreserve.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Eventuele nieuwe aanvragen worden ook in 2026 afgewikkeld binnen de vastgestelde kaders. Sinds instelling van de bestemmingsreserve is er voor de basisscholen een nieuw budget ter beschikking gekomen ter uitvoering van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan. Dat maakt dat in minder situaties een beroep op de bestemmingsreserve kan worden gedaan.

Op dit moment wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar een verhuizing van Boogie Woogie naar De Post. We hebben als gemeente € 20.000 beschikbaar voor bekostiging van die studie. Mocht uit de haalbaarheidsstudie blijken dat verhuizing mogelijk is heeft dit gevolgen voor de bestemmingsreserve. Een eventuele verbouwing van De Post valt niet binnen de huidige bestedingsdoelen van deze bestemmingsreserve.

Tijd (indicator)

Realiseren van een dienstencentrum in Gaxel, samen met Stadt Vreden

Om het grensoverschrijdend werken en ondernemen tussen Nederland en Duitsland te bevorderen, wordt er op de grens een dienstencentrum gerealiseerd. De gemeenten Winterswijk en Vreden zijn gezamenlijk de initiatiefnemers voor deze planontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

De geselecteerde ontwikkelaar heeft helaas aangegeven dat het niet mogelijk is tot een haalbare exploitatie te komen. Samen met Stadt Vreden bekijken we nu op welke wijze het project kan worden voortgezet. Wij houden beide gemeenteraden op de hoogte van de aanpak en de voortgang.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Omdat er op dit moment geen concrete ontwikkelaar is voor de uitwerking van de plannen, is onduidelijk op welke termijn de plannen uitgevoerd gaan worden. Als meer duidelijk is over de aanpak en voortgang, informeren wij samen met Stadt Vreden beide gemeenteraden.

Tijd (indicator)

Ribeslocatie

Gemeente Winterswijk is eigenaar van een perceel aan de Ribeslaan, de locatie waar een basisschool was gesitueerd. In 2015 is deze basisschool gefuseerd en heeft gemeente Winterswijk de grond terug in eigendom gekregen. Tot op heden is geen andere invulling voor de Ribeslocatie gerealiseerd. In 2025 wordt verder gewerkt aan de herontwikkeling van de Ribeslocatie. Een plan voor woningbouw wordt voorbereid.

Kwaliteit (toelichting)

Er is een ontwikkelaar geselecteerd voor de uitvoering van het woningbouwplan. Momenteel wordt gewerkt aan de koopovereenkomst en de voorbereiding van de planologische procedure.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het streven van de ontwikkelaar is om in juni 2026 de aanvraag voor de omgevingsvergunning in te dienen.

Tijd (indicator)

Uitvoering project WoooW - gebiedsontwikkeling het Weurden

WoooW staat voor Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit. Het WoooW-projectgebied ligt aan één van de aanloopstraten (het Weurden) in het centrum van Winterswijk, waar winkelleegstand en verpaupering dreigde. Daarom heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal woon-winkelpanden aangekocht om het gebied op te knappen en nieuwe impulsen te geven.

Kwaliteit (toelichting)

We werken aan de uitvoering van het raadsbesluit van juni 2023. Het maakt ontwikkelingen mogelijk aan het Weurden (winkels plus woningen), de Spoorstraat (nieuw cultuurgebouw), op de huidige locatie van Boogie Woogie (wonen) en aan het Weurden - Dingstraat - Weverstraat (hierna kortweg 'de Plus-locatie': wonen, supermarkt en parkeren centrum).

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De ontwikkeling van de gedachte nieuwbouwlocatie liggen stil in afwachting van het haalbaarheidsonderzoek dat loopt naar een alternatieve locatie: De Post. Daarmee ondernemen we nu ook nog geen vervolgactie voor de huidige locatie van Boogie Woogie.

Voor de Plus-locatie zijn we in onderhandeling met De Woonplaats om het eigendom van de grote parkeerplaats over te nemen. Vastned (eigenaar van het supermarktgebouw) en Plus zijn de stakeholders voor de supermarkt en haar toekomst. Daarmee onderhouden we frequent contact. De planvorming gaat niet eerder door dan dat we daadwerkelijk het eigendom van de grote parkeerplaats in handen hebben. Omdat er geen geld is gereserveerd voor het terugkopen van de parkeerplaats is een raadsbesluit nodig voor het beschikbaar stellen van het benodigde krediet.

Voor onze panden aan het Weurden hebben we in Q1 van 2026 besloten via een openbare procedure (Didam-publicatie) een ontwikkelaar te zoeken. In een openbare

uitvraag is gevraagd om plan en een prijs in te dienen voor deze locatie. In juni eindigt de indieningstermijn. Daarna volgt beoordeling.

Tijd (indicator)

Woningbouw Narcisstraat

Dit gebied als geheel vraagt om een kwaliteitsimpuls. De gemeente heeft een grondpositie in het gebied bij de Misterweg/Hyacinthstraat. Wij werken mee met een door een ontwikkelaar ingediende aanvraag voor woningbouw.

Kwaliteit (toelichting)

De planontwikkelaar heeft het woningbouwplan uitgewerkt en deze is als ontwerpbestemmingsplan in december 2023 ter inzage gelegd. Hierop is een zienswijze binnengekomen. De zienswijze is beantwoord. Het bestemmingsplan is op 28 mei 2025 door de gemeenteraad vastgesteld, maar is nog niet onherroepelijk doordat er beroep is ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Omdat het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk is, is nog niet bekend wanneer de planontwikkelaar start met de uitvoering.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren een toekomstperspectief in het buitengebied

Activiteiten

Uitvoeren project LEADER

We geven uitvoering aan LEADER-projecten. LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie en het behouden/versterken van het voorzieningenniveau.

Kwaliteit (toelichting)

Stichtingen, verenigingen, organisaties en bedrijven kunnen gebruikmaken van LEADER-subsidies. LEADER is een onderdeel van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Initiatiefnemers worden bij hun aanvraag ondersteund door de Lokale Actie Groep (LAG). De LAG bestaat uit lokale (inwoner)leden en een projectleider. Alle aanvragers geven een verplichte pitch aan de LAG over hun project. De LAG adviseert Gedeputeerde Staten bij het beschikbaar stellen van financiën.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering van LEADER- projecten heeft een looptijd van 2024-2028. Het proces ligt op schema. Er zijn meerdere voorstellen besproken met de LEADER-coördinator.

Tijd (indicator)

We voeren het programma Vitaal Platteland uit door middel van een gebiedsgerichte aanpak.

Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten: extreme droogte, stikstofnormen voor vier Natura 2000-gebieden, ruimtevraag vanuit de energietransitie, kwetsbaar cultuurlandschap en bekenstelsel, en een sterke terugloop van het aantal boeren. Deze situatie is een bedreiging voor het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de leefbaarheid.

Samen met de Stichting Waardevol Cultuurlandschap Winterswijk (WCL) is in 2020 het programma Vitaal Platteland opgesteld. Dit programma is gericht op het behoud van de waardevolle natuur en cultuur, en het realiseren van een economisch, sociaal en ecologisch toekomstperspectief voor iedereen die in het buitengebied woont, werkt en recreëert.

Kwaliteit (toelichting)

De intentieovereenkomst en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de drie overheden (provincie, waterschap en gemeente) en de gebiedspartijen willen samenwerken in de gebiedsaanpak Vitaal Platteland. Het doel is een economisch, sociaal en ecologisch perspectief voor de mensen die in het gebied wonen en werken, nu en in de toekomst. Concreet wordt dit een gebiedsplan, een 'Winterswijkse bod'.

Door een herijking van het proces en de actualiteit rond de stikstofproblematiek, wordt de insteek van de gebiedsaanpak de komende tijd veranderd van een proces/project naar een programma onder de naam Gebiedsontwikkeling Winterswijk. De programmatische aanpak biedt ruimte om meerdere projecten te starten die bijdragen aan een vitaal landelijk gebied, terwijl er ook naar het overkoepelende gebiedsplan en uitvoeringsprogramma wordt toegewerkt. Het doel is een breed gedragen programma waarin ook is vastgelegd hoe maatregelen ten behoeve van stikstofreductie en natuurherstel in Winterswijk worden geborgd. Wanneer dit slaagt, ziet de provincie af van het strokenbeleid rond Winterswijkse Natura 2000-gebieden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Volgens de oorspronkelijke planning levert het proces eind 2024 het gebiedsplan op. Tijdens de uitvoering van het proces hebben we te maken met onzekerheid over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk, de nieuwe gebiedsgerichte aanpak, veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Het vergt een andere manier van samenwerking tussen de overheden en gebiedspartijen, waardoor het soms twee stappen vooruit en een stap achteruit is.

De actualiteit rond stikstof heeft de urgentie van het proces onderstreept en na een periode van onzekerheid geresulteerd in een versnelling. De provincie heeft aangegeven dat Winterswijk (naast de Veluwe) prioritair is en er daarom ook gelden beschikbaar komen voor de bezetting en uitvoering van het proces. Deze gelden worden gedeeltelijk ingezet voor het opzetten van een eigen team

Gebiedsontwikkeling Winterswijk binnen de gemeente. In 2025 en 2026 werken we toe naar een plan. Als dit wordt goedgekeurd, werken we tot en met 2028 een uitvoeringsprogramma uit voor tien jaar.

Eind 2025 is een inhaalslag gemaakt door middel van Gebiedsplan 0.1, waarin gemeente, waterschap en provincie aangeven verder te willen werken onder de vlag van een programma. De volgende stap zou het vaststellen van gebiedsplan 1.0 zijn in maart 2026, waarmee de formele opdracht zou worden gegeven voor het

uitwerken van een programma en ook de benodigde provinciale uitvoeringsgelden gereserveerd konden worden. Deze stap stuitte op weerstand vanuit betrokken gebiedspartijen. Daarom is bestuurlijk besloten tot een tijdelijke temporisering van het proces om ten eerste de doelen waar we gezamenlijk aan werken duidelijker te formuleren en ten tweede te bepalen wat nodig is voor meer draagvlak voor het proces.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren voldoende woningaanbod waar voor verschillende doelgroepen behoefte aan is

Activiteiten

Een goede voorraad sociale, duurzame huurwoningen

In de raamovereenkomst en de prestatieafspraken staat nu al dat partijen zich inzetten om de bewustwording bij huurders, als het gaat om woongedrag en de gevolgen van energiegebruik, te bevorderen. Daarbij faciliteert en ondersteunt de gemeente de huurdersvereniging en De Woonplaats waar mogelijk bij duurzaamheidsprojecten en -activiteiten die bijdragen aan de (gemeentelijke/regionale) duurzaamheidsdoelstellingen. De Woonplaats en de gemeente Winterswijk gaan in gesprek om concrete vervolgaafspraken te maken op het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid. We streven naar een maximale inzet, mede in het kader van armoedebestrijding.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de regionale prestatieafspraken 2026-2030 en de uitvoeringsagenda 2026/2027 is leefbaarheid en duurzaamheid een prominent thema. Daarbij is ook aandacht voor de verduurzaming van woningen met een E/F/G label en koppelkansen op gebied van energietransitie en klimaatadaptatie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit gedurende heel 2026. In december 2025 zijn de Regionale Prestatieafspraken 2026-2030 en Uitvoeringsagenda 2026/2027 vastgesteld waarbij duurzaamheid ook een thema is.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling portiekflats Europalaan

We werken aan het initiatief van De Woonplaats om de komende jaren 112 woningen (in vier flatgebouwen) aan de Europalaan te vervangen door 130 nieuwe woningen (in drie gebouwen).

Kwaliteit (toelichting)

Op 4 juli 2024 is besloten onder randvoorwaarden medewerking te verlenen aan de start van een procedure voor de herontwikkeling van de portiekflats aan de Europalaan. Het bestemmingsplan is in juni 2024 vastgesteld. De Woonplaats heeft inmiddels de bouw van het eerste gebouw afgerond.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Begin 2026 is gestart met de sloop van de tweede portiekflat. Naar verwachting kan in het najaar van 2026 gestart worden met de bouw van het tweede appartementencomplex. Tegelijkertijd wordt er gestart met de herinrichting rondom het eerste appartementencomplex. De herinrichting bestaat uit het afkoppelen van dakwater, het aanbrengen van parkeervoorzieningen, het aanleggen van trottoirs en het aanplanten van de openbare ruimte.

De verwachting is dat alle vier appartementencomplexen in 2029 gereed zijn.

Tijd (indicator)

Lokale woonzorgvisie

Het Rijk werkt aan een wetsvoorstel dat gemeenten in 2025 of 2026 verplicht een urgentie- en/of huisvestingsverordening op te stellen voor specifieke aandachtsgroepen. Dit is inclusief verschillende zorgdoelgroepen. Voorafgaand aan deze verordening is een lokale woonzorgvisie noodzakelijk, om prioritering van specifieke aandachtsgroepen te bepalen. Bij het opstellen van de lokale woonzorgvisie is regionale afstemming een belangrijk onderdeel.

Kwaliteit (toelichting)

We stellen een lokale woonzorgvisie op als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

We zijn in 2025 begonnen met het opstellen van de lokale woonzorgvisie als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma. Hierbij hebben we inspiratie gehaald uit de Achterhoekse woonzorgvisie. Voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het volkshuisvestingsprogramma door het college wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen in te brengen. Naar verwachting kunnen we het volkshuisvestingsprogramma, afhankelijk van het aantal en de inhoud van de zienswijzen, in het derde kwartaal van 2026 vaststellen.

Tijd (indicator)

Nieuwe lokale woonvisie - volkshuisvestingsprogramma

We stellen een nieuwe lokale woonvisie op, omdat de looptijd van de huidige lokale woonvisie afloopt. We sluiten aan bij de uitgangspunten van de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, en combineren dit met onze lokale ambities en uitgangspunten. We spelen in op de veranderende woonbehoefte en zorgen ervoor dat nieuwe woningbouw en de bestaande woningvoorraad daarop aansluiten. We streven naar betaalbare woonlasten, passend bij de portemonnee van de inwoners en woningzoekenden.

Kwaliteit (toelichting)

Er wordt gewerkt aan volkshuisvestingsprogramma als vervanger van de lokale woonvisie die een looptijd had tot eind 2024 .

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het ontwerp volkshuisvestingsprogramma is in maart 2026 vastgesteld. Na de vaststelling ligt het ontwerp-programma 6 weken ter inzage . Na de periode van terinzagelegging verwerken we de eventueel ingediende zienswijzen. Voorafgaand aan het definitieve vaststelling door het college wordt de gemeenteraad in de

gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen in te brengen. Naar verwachting kunnen we het Volkshuisvestingsprogramma, afhankelijk van het aantal en de inhoud van de zienswijzen, in het derde kwartaal van 2026 vaststellen.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We zorgen voor duidelijkheid over eigendomssituaties van snippergroen

Activiteiten

Snippergroen en illegaal grondgebruik

Het grondgebruik binnen de gemeente Winterswijk is geïventariseerd. Hieruit is gebleken dat op 595 locaties sprake is van ingebruikname van gemeentegrond door particulieren en (agrarische) bedrijven.

Er is op pilotbasis een projectmatige aanpak ontwikkeld en toegepast in de wijken Bargerbosch en de Hoge Wieber Noord.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 geven we een vervolg aan de pilot. Op basis van de ervaringen uit de pilot stellen we in het tweede kwartaal van 2026 een projectvoorstel op voor de rest van Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Gezien de ervaringen uit de pilot is de inschatting dat de uitvoering van de rest van Winterswijk meerdere jaren in beslag zal nemen.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Jaarlijks worden gemiddeld 100 woningen gerealiseerd, in totaal 900 nieuwe woningen in de periode 2022-2030. We monitoren het aantal gerealiseerde woningen. Nieuwe woningbouwplannen moeten inspelen op een 'mismatch' tussen vraag en aanbod op de Winterswijkse woningmarkt. (Woon- en Vastgoedmonitor 8RHK)
- Met de Woondeal Achterhoek en de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, hebben wij ons gecommitteerd aan de opgave om 60% betaalbare woningen te bouwen voor 2030.

Risico's

Dit beleidsveld bestaat uit veel verschillende activiteiten en daarom benoemen wij geen specifieke risico's. In elk project of in elke activiteit worden de risico's zelfstandig afgewogen. Algemene risico's bij gebiedsontwikkeling en wonen zijn prijsstijgingen, denk bijvoorbeeld aan bouw- en investeringskosten. Daarnaast zorgen stikstofdepositie en netcongestie voor uitdagingen binnen dit beleidsveld.

3.5 Economie en Lobby

Ambitie

Wij koesteren de hoeveelheid en verscheidenheid aan bedrijven in Winterswijk. Bedrijvigheid en de nabijgelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Bedrijven moeten voldoende ruimte hebben om zich te ontwikkelen. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid wordt voortgezet. Wij streven naar een stabiele arbeidsmarkt. In samenwerking met de sector zorgen we jaarrond voor voldoende aanbod in vrijetijdsbesteding. We kijken hierbij ook nadrukkelijk naar evenementen.

We dragen Winterswijk als merk uit, binnen en buiten Nederland. Ook onderhouden we duurzame relaties met regionale, landelijke en buitenlandse samenwerkingspartners. Daarnaast maken we actief gebruik van (Europese) subsidies voor de realisatie van onze activiteiten.

Relevante documenten:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017.
- Omgevingsvisie buitengebied 2019.
- Centrumvisie 2021.
- Raadsbesluit Heroverwegen locatiekeuze bedrijventerrein d.d. 23 maart 2023.
- Nota (EU) regionale samenwerking & lobby 2025-2029.

Doelstellingen

Het bieden van voldoende ruimte voor de bedrijvigheid in Winterswijk met als uitgangspunt, inbreiding, revitalisering en herontwikkeling

Activiteiten

Gebiedsvisie bedrijventerrein

Het Regionaal Programma Werklocaties laat zien dat er in Winterswijk behoefte is aan een nieuw bedrijventerrein voor de groei van lokale ondernemingen. Voor het succes van ons bedrijfsleven is ruimte nodig, terwijl bedrijventerreinen schaars zijn. Om in Winterswijk een aantrekkelijk ruimtelijk en economisch vestigingsklimaat te behouden, is er in 2024 een nieuwe locatie voor een bedrijventerrein aangewezen. In 2025 werken we aan de gebiedsvisie van het bedrijventerrein.

Kwaliteit (toelichting)

De concept Gebiedsvisie Arrisveld doorloopt in Q2 -2026 het participatieproces. In deze periode wordt de concept Gebiedsvisie ook besproken met diverse stakeholders, eigenaren en omwonenden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De vaststelling van de Gebiedsvisie Arrisveld door de gemeenteraad is voorzien in de tweede helft van 2026.

Tijd (indicator)

Programma toekomstbestendige bedrijventerreinen

We werken samen met het bedrijfsleven en de provincie aan het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het programma heeft als doel om bedrijventerreinen te verduurzamen, een groenere en gezondere werkomgeving te creëren en de samenwerking tussen bedrijven op de bedrijventerreinen te verbeteren. Daarbij richt het programma zich zowel op samenwerking en organisatiegraad op het bedrijventerrein, als op het programmatisch uitvoeren van fysieke maatregelen. Het programma ondersteunt de gemeente bij het omzetten van de beleidsambities op het gebied van duurzaamheid en klimaat naar concrete maatregelen op de bedrijventerreinen.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met industriekring OWIN werken we aan drie doelen:

- Het verbeteren van de organisatiegraad van ondernemers op het bedrijventerrein. We verkennen hiervoor de mogelijkheden van het parkmanagement op het bedrijventerrein.

- Het opzetten van een programma met fysieke en organisatorische maatregelen op het bedrijventerrein, onder meer gericht op duurzaamheid, klimaat, verkeer en veiligheid. Samenwerking in het Platform Veilig Ondernemen is hier onderdeel van.
- Het onderzoeken van de haalbaarheid van een Smart Energy Hub op het bedrijventerrein. Dit project richt zich op de optimalisatie van de lokale energieopwekcapaciteit en het energieverbruik op het bedrijventerrein, en wordt ondersteund vanuit de Achterhoek Visie 2030, Thematafel Circulaire Economie & Energietransitie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit project loopt conform planning.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

In samenwerking ontwikkelen van een jaarrond toeristisch/recreatief aanbod

Activiteiten

Stimuleren van evenementen voor en door jongeren

We versterken de gemeentelijke ondersteuning van evenementen voor en door jongeren. Met een groter en beter evenementenaanbod wordt Winterswijk aantrekkelijker voor jongeren, versterken we de dagrecreatie en dragen we bij aan seizoensverlenging voor de verblijfsrecreatie.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben aandacht voor de specifieke behoeften van evenementenorganisatoren. Doel is om het beschikbare budget zuiver en effectief in te zetten in relatie tot de doelstelling: het stimuleren van evenementen voor en door jongeren.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

SPOT Jongerenwerk en Talent Farm zijn betrokken bij de uitwerking en uitvoering van het programma.

Tijd (indicator)

Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

We werken samen met de andere Achterhoekse gemeenten aan de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. Vanuit deze agenda werken we aan vijf speerpunten:

1. Het vergroten van de beleefbaarheid van de Achterhoek met aanbodontwikkeling.
2. Het op peil houden en verbeteren van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie.
3. Het realiseren van een onderscheidende profilering en zichtbaarheid van de Achterhoek voor de nationale en internationale gast.
4. Het bevorderen van de gastvrijheid in de regio.
5. Het versterken van de positie van de vrijetijdssector binnen de Achterhoek en het intensiveren van verbindingen met andere sectoren.

We voeren dit uit met concrete projecten, onder andere gericht op de routestructuren voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. Eén van de concrete projecten is 'Onbeperkt genieten in de Achterhoek'. Dit project sluit goed aan bij de Winterswijkse opgave 'Iedereen doet mee'.

Kwaliteit (toelichting)

De vrijetijdsagenda is in 2024 herzien tot de Vrijetijdsagenda 2025-2035, inclusief Uitvoeringsprogramma 2025-2028. De vrijetijdsagenda heeft inwonersprofijs en brede welvaart als centrale doelstelling en sluit op regionaal niveau aan op ons lokale recreatiebeleid. Het uitvoeringsprogramma bevat diverse projecten die bijdragen aan deze doelstellingen. Winterswijk draagt daar ambtelijk, bestuurlijk en financieel aan bij, via het portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie Achterhoek.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het huidige uitvoeringsprogramma loopt van 2025 tot en met 2028. De projecten en de voortgang daarvan worden tweemaandelijks besproken in zowel het ambtelijk overleg als het portefeuillehoudersoverleg. Daarmee is er sturing op geld, organisatie, tijd, informatie en kwaliteit.

Tijd (indicator)

Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme

De lokale Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme wordt opgesteld in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk. De uitvoeringsagenda beschrijft de activiteiten waarmee we uitvoering geven aan de Beleidsvisie Recreatie en Toerisme.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoeringsagenda geeft uitvoering aan de speerpunten en ontwikkelrichting uit de Beleidsvisie Recreatie en Toerisme, zoals vastgesteld in 2024. De activiteiten die hiervoor nodig zijn, worden in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk bepaald. Voor de financiering van de uitvoeringsagenda wordt een beroep gedaan op de inkomsten uit de toeristenbelasting, waarvoor nieuwe meerjarige afspraken met de sector worden gemaakt. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar het huidige stelsel voor heffing van toeristenbelasting als basis voor een advies voor nieuwe meerjarige afspraken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitwerking van de uitvoeringsagenda hangt samen met het vaststellen van nieuwe meerjarige afspraken voor de heffing van toeristenbelasting. Behandeling is gepland voor medio 2026.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Winterswijk (inter-)nationaal op de kaart zetten, waarbij we ons aanbod op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme uitdragen en streven naar een betere bereikbaarheid over de weg en het spoor

Activiteiten

Grensoverschrijdende samenwerking

Onder grensoverschrijdende samenwerking valt de samenwerking met de overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek, de Regio Achterhoek en de Euregio. We verbinden mensen, ondernemers, overheid en onderwijs aan beide zijden van de grens met elkaar op het gebied van economie, onderwijs, cultuur, toerisme en sport.

Kwaliteit (toelichting)

We streven naar structurele inbedding van Europees beleid in ons internationale beleid. In 2026 gaan we de Nota (EU) regionale samenwerking & lobby, die we in 2025 hebben geactualiseerd, tot uitvoering brengen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)

Lobby

We zetten in op regionale, landelijke en grensoverschrijdende lobby. Lobbyen stelt ons in staat de belangen van onze inwoners te vertegenwoordigen bij de overheid en andere belanghebbenden. Het zorgt ervoor dat samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en bedrijven ontstaan. Ook lobbyen over de grens is belangrijk. De toenemende Europeanisering van het beleid en de besluitvorming zorgen ervoor dat veel belangrijke beslissingen niet alleen op nationaal niveau, maar ook op Europees niveau worden genomen.

Kwaliteit (toelichting)

Een gestructureerde lobby is nodig. Vanuit de behoefte om een heldere, gezamenlijke boodschap te vertellen, is gewerkt aan focus in onze lobby. Tijdens het Lentefestival 2026 brengen we de Achterhoek en onze Achterhoekse ambities dichterbij Den Haag. Ook zetten we in op lobby richting de provincie.

Lokaal zetten we in op politieke actualiteiten. We richten ons op het vergroten van de M50 (netwerk van middelgrote gemeenten). We willen de gemeente profileren als een actieve en betrokken speler in het M50-netwerk, zodat het netwerk kan groeien en we nieuwe partnerschappen kunnen aangaan. Ook willen we op deze manier de positie van het netwerk en de gemeente versterken.

In 2026 zijn de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk gastgemeente voor het VNG Jaarcongres. De uitvoering van het congres is belangrijk voor Winterswijk en de Regio Achterhoek om ons landelijk te profileren en ons netwerk te versterken. Het congres biedt de kans om lokale initiatieven en innovaties te presenteren, wat de zichtbaarheid van de gemeente Winterswijk en de regio vergroot. Daarnaast heeft het een positieve economische impact op lokale bedrijven. Team Europa is een van de trekkers van het congres en zorgt ervoor dat het jaarcongres een groot succes wordt.

Zo'n 70% van alle wet- en regelgeving voor gemeenten wordt op Europees niveau bepaald. We zijn ons ervan bewust dat we grensoverschrijdend moeten denken om lokale uitdagingen onder de aandacht te brengen. Winterswijk staat bekend als een Europa-actieve gemeente. Mede door het winnen van de Green Leaf Award en de lobby in verschillende Europese gremia (zoals de Association of European Border Regions (AEBR)), wordt Winterswijk vaak als voorbeeld genoemd. De jaarlijkse deelname aan de European Week of Regions and Cities zien wij als een kans om kennis te delen met bestuurders uit heel Europa. Ook kunnen we op deze manier de Achterhoekse ambities en uitdagingen zichtbaar maken in Den Haag en Brussel.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Beschikbaarheid van direct uit te geven bedrijventerrein op korte termijn.
- Leegstandsontwikkeling op bedrijventerreinen.
- Langetermijnreservering voor voldoende nieuwe bedrijventerreinen volgens vraag- en aanbodontwikkeling, zoals vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties.
- Groei van het aantal arbeidsplaatsen in Winterswijk (registratie op basis van de provinciale werkgelegenheidsenquête).
- Aantal vierkante meters leegstand in het winkelcentrum.
- Aantal bezoekers aan het winkelcentrum.
- Aantal toeristische overnachtingen.

Risico's

- Er is geen vrij uitgeefbaar bedrijventerrein meer beschikbaar. Concrete vraag op korte termijn kunnen we niet bedienen. Wel is De Vlijt beschikbaar, maar dit is niet voldoende voor de lange termijn. Dit stelt bedrijven mogelijk voor de keus om uitbreiding uit te stellen dan wel uit te wijken naar een locatie buiten Winterswijk, met verlies aan werkgelegenheid als gevolg.
- Netcongestie kan, door gebrek aan aansluitmogelijkheden, een negatief effect hebben op het vestigingsklimaat voor zowel ondernemers als inwoners.
- Langetermijneffecten van de energiecrisis op centrumondernemers kunnen leiden tot meer leegstand en een minder vitaal winkelcentrum.
- Langetermijneffecten van de energiecrisis op de toeristische sector kunnen effect hebben op het investeringsvermogen van de sector, de aanbodcapaciteit en het aantal bezoekers.
- Energiecrisis en andere effecten van de oorlogen en conflicten verstoren de economische ontwikkeling en leiden tot kortetermijninflatie en mogelijk langetermijnrecessie. Dit werkt door in consumentenvertrouwen en -bestedingen, met gevolgen voor alle economische sectoren.

Financiële afwijkingen programma 3

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Mutaties Prognose 2 2025	Mutaties Jaarrekening 2025	Stand voor Prognose 1 2026	Mutaties Prognose 1 2026	Prognose 1 2026
Baten						
3.1 Openbare ruimte						
2.1 Verkeer en vervoer	142	0	0	142	0	142
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	152	0	0	152	92	244
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	238	0	0	238	0	238
Totaal 3.1 Openbare ruimte	531	0	0	531	92	624
3.2 Klimaat, water en milieu						
7.2 Riolering	5.108	0	0	5.108	-13	5.095

Exploitatie	Begroting 2026	Mutaties Prognose 2 2025	Mutaties Jaarrekening 2025	Stand voor Prognose 1 2026	Mutaties Prognose 1 2026	Prognose 1 2026
7.3 Afval	3.690	0	121	3.811	0	3.811
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	8.799	0	121	8.920	-13	8.906
3.3 Duurzaamheid						
7.4 Milieubeheer	606	0	3.815	4.421	898	5.319
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	4.962	4.962	2.798	7.760
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.175	0	0	1.175	574	1.749
8.2 Grondexploitatie (niet- bedrijventerreinen)	99	0	0	99	997	1.095
8.3 Wonen en bouwen	758	0	200	958	200	1.158
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	2.031	0	5.162	7.193	4.569	11.762
3.5 Economie en lobby						
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	145	0	0	145	0	145
3.4 Economische promotie	1.335	0	0	1.335	0	1.335
Totaal 3.5 Economie en lobby	1.480	0	0	1.480	0	1.480
Totaal Baten	13.447	0	9.098	22.545	5.546	28.090
Lasten						
3.1 Openbare ruimte						
2.1 Verkeer en vervoer	6.450	0	305	6.755	-431	6.324
2.2 Parkeren	109	0	0	109	-30	79
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.150	85	176	5.411	150	5.562
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	367	0	0	367	0	367
Totaal 3.1 Openbare ruimte	12.077	85	481	12.643	-311	12.332
3.2 Klimaat, water en milieu						
7.2 Riolering	3.637	200	209	4.046	-372	3.675
7.3 Afval	3.181	0	347	3.528	0	3.528
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	6.818	200	556	7.574	-372	7.202
3.3 Duurzaamheid						
7.4 Milieubeheer	2.287	0	4.560	6.847	503	7.350
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	70	0	4.962	5.031	2.712	7.744
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.328	656	932	3.916	534	4.450
8.2 Grondexploitatie (niet- bedrijventerreinen)	285	0	3.002	3.287	1.010	4.297
8.3 Wonen en bouwen	1.491	200	250	1.941	200	2.141

Exploitatie	Begroting 2026	Mutaties Prognose 2 2025	Mutaties Jaarrekening 2025	Stand voor Prognose 1 2026	Mutaties Prognose 1 2026	Prognose 1 2026
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	4.173	856	9.145	14.175	4.457	18.632
3.5 Economie en lobby						
3.1 Economische ontwikkeling	119	0	23	142	0	142
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	281	0	75	356	0	356
3.4 Economische promotie	468	0	30	498	0	498
Totaal 3.5 Economie en lobby	868	0	128	996	0	996
Totaal Lasten	26.223	1.141	14.870	42.234	4.277	46.511
Onttrekkingen						
3.2 Klimaat, water en milieu						
7.2 Riolering	2	0	0	2	13	15
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
8.2 Grondexploitatie (niet- bedrijventerreinen)	0	0	3.002	3.002	0	3.002
8.3 Wonen en bouwen	0	0	0	0	100	100
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	0	0	3.002	3.002	100	3.102
Totaal Onttrekkingen	2	0	3.002	3.004	113	3.117
Gerealiseerd resultaat	-12.774	-1.141	-2.771	-16.686	1.382	-15.304

Openbare ruimte

Het voordeel van € 92.000 aan de batenkant wordt verklaard door een ontvangen specifieke uitkering (SPUK) ten behoeve van de vervanging van de skatebaan aan de Eelinkstraat. Zie ook lastenkant

Het voordeel van € 295.000 aan de lastenkant bestaat met name uit :

Parkeernota centrum en verkeersonderzoeken rondweg west en Vrijheidspark	€ 100.000 N
--	-------------

Vervanging van de skatebaan aan de Eelinkstraat	€ 92.000 N
---	------------

Subsidie speeltuinvereniging Hakkelerkamp	€ 100.000 N
---	-------------

doorbelaste kapitaallasten en bedrijfsvoering	€ 561.000 V
---	-------------

Parkeernota centrum en verkeersonderzoeken rondweg west en Vrijheidspark.

De raad heeft 29/1/2026 €100.000,- beschikbaar gesteld uit de algemene reserve voor nader onderzoek en advies in 2026, bestaande uit een incidentele bijraming van €40.000,- voor het actualiseren van de 'parkeernota centrum' en €60.000,- voor het uitvoeren van verkeersonderzoeken op de rondweg West (N319) en het Vrijheidspark. Zie ook Programma 4, beleidsveld Bestuur, organisatie en dienstverlening, onttrekkingen en toevoegingen reserves.

Vervanging van de skatebaan aan de Eelinkstraat

zie batenkant

Subsidie speeltuinvereniging Hakkelerkamp

Conform het collegebesluit van 24 februari 2026 is maximaal € 100.000 subsidie verstrekt aan speeltuinvereniging Hakkelerkamp. Voorstel is deze uitgave te dekken uit de reserve lokale initiatieven. Zie ook paragraaf onttrekkingen en toevoegingen reserves in dit programma.

Doorbelaste kapitaallasten en bedrijfsvoering

Bij de jaarrekening 2025 zijn restant kredieten overgeheveld. Doordat de bijbehorende projecten een jaar later worden afgerond, starten ook de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) een jaar later.

Klimaat, water en milieu

Het voordeel van € 300.000 aan de lastenkant bestaat uit de overheveling van een deel van het restant van het klimaatadaptatiebudget. Projecten zijn in voorbereiding en worden in 2027 uitgevoerd. Ook zijn er subsidiemogelijkheden voor water afkoppelen en groen daken. Deze subsidie voor groene daken begint dit jaar vanwege uitstel van de oplevering van het subsidieportaal. Verwachting is dat hierdoor een groot deel van deze subsidie gebruikt gaat worden in 2027.

Duurzaamheid

Het voordeel van € 898.000 aan de batenkant bestaat uit :

incidentele bijraming rijks subsidie van klimaat en energiebeleid (CDOKE) gelden	€ 458.000	V
incidentele bijraming rijks subsidie van de Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)	€ 394.000	V
incidentele bijraming rijks subsidie sanering verkeerslawaaai	€ 46.000	V

Het nadeel van € 504.000 aan de lastenkant bestaat uit de incidentele bijraming van € 458.000 inzake kosten van de CDOKE gelden en de incidentele bijraming van € 46.000 inzake kosten sanering verkeerslawaaai.

De SPUK regeling CDOKE mag de gemeente aanwenden voor het aannemen van mensen voor de realisatie van doelen uit de klimaatwet. Ook het inhuren van externe deskundigen is toegestaan. Dit kan voor meerdere jaren.

SPUK subsidie Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)

We zitten midden in een warmtetransitie die niet alleen invloed heeft op de manier waarop we onze gebouwen verwarmen en van warm water voorzien, maar op onze hele leefomgeving. Met dit budget worden de Achterhoekse gemeenten ondersteund om de warmtetransitie te realiseren. Winterswijk is hier penvoerder van en doet dit voor de regio. We gebruiken het budget onder meer voor het betalen van de Inhuur van een regiocoördinator warmtetransitie die ons helpt bij de samenwerking.

SPUK sanering verkeerslawaaai

Dit betreft de uitvoering van de geluidwerende maatregelen welke bestaan uit bronmaatregelen en afscherpende maatregelen. Dit alles gebeurt binnen de kaders van het saneringsprogramma dat hiervoor in samenspraak met de Rijksoverheid is opgesteld.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het verschil van € 126.000 binnen dit beleidsveld bestaat uit het voordeel van € 4.569.000 aan de batenkant en het nadeel van € 4.443.000 aan de lastenkant. Dit betreft met name het resultaat dat voortvloeit uit de Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG). Binnen het bouwgrondexploitatie complex Spoorzone is op basis van de percentage of completion (POC) methode een winstneming van € 86.000 begroot.

Daarnaast is de subsidie voor de gebiedsontwikkeling Winterswijk van € 574.000 aan de baten en lastenkant begroot. Eind 2025 is door de provincie Gelderland een subsidie toegezegd voor de periode 2025-2028 inzake 'Verkenning Gebiedsontwikkeling Winterswijk' welke toen niet tijdig verwerkt kon worden. Daarom is deze nu als mutatie opgenomen.

Economie en lobby

Er zijn geen mutaties groter dan € 50.000 geweest.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Conform het collegebesluit van 24 februari 2026 is maximaal € 100.000 subsidie verstrekt aan speeltuinvereniging Hakkelerkamp. Deze uitgave wordt gedekt uit de reserve lokale initiatieven. Zie ook paragraaf openbare ruimte lastenkant. Daarnaast is € 13.000 onttrokken aan de reserve dekking kapitaallasten notaristuin.

Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk

Inleiding

Algemene ondersteuning, bestuur

Onze manier van besturen is betrokken, laagdrempelig en transparant. Met een nuchtere kijk op zaken en gezond verstand. We werken in het belang van de inwoner en waarderen hun mening. We hechten aan inwonersparticipatie en trekken als raad en college graag samen op.

Dienstverlening

We gaan samen aan de slag en inwoners worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken bij besluiten die hen direct raken. Daarnaast hebben wij aandacht voor de interne dienstverlening en optimaliseren bestaande processen waar mogelijk.

Veiligheid en ondermijning

Je veilig voelen is een basisbehoefte en vraagt om aandacht. Criminaliteit wordt voorkomen. We ondersteunen een integrale aanpak om ondermijning tegen te gaan en onze gemeente veilig te houden.

4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening

Ambitie

We hebben een bestuur en een organisatie die er voor heel Winterswijk zijn; voor alle inwoners, organisaties en bedrijven. We versterken de lokale democratie. We gaan samen aan de slag voor en met inwoners. Zij worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken. Daarnaast zetten wij ons in voor een krachtige organisatie waarin we nog efficiënter gaan functioneren. Waar mogelijk dringen we de kosten terug.

Relevante documenten:

- Organisatievisie
- Visie op dienstverlening

Doelstellingen

We betrekken zoveel mogelijk inwoners, organisaties en bedrijven bij wat we willen realiseren met een open en transparante bestuurlijke stijl

Activiteiten

Uitvoeren programma dienstverlening

In het uitvoeringsprogramma dienstverlening wordt de dienstverleningsvisie concreet vertaald naar de praktijk. Wat goed gaat, blijven we goed doen. De basis op orde. We verbeteren de dienstverlening door input te verzamelen bij klanten (klantreizen). Ook informeren we klanten actief over de duur en status van hun aanvraag of verzoek, en houden we ons aan de afspraken. We werken met servicenormen die we monitoren in een dashboard waarop wordt gestuurd. Daarnaast werken we met een proef van beeldbrieven voor laaggeletterden en anderstaligen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 wordt de dienstverleningsvisie uitgewerkt en gaan wij intensiever aan de slag gaan met de afgesproken lijn: tijdige afhandeling van zaken en afspraak is afspraak.

Op het gebied van HR, competenties, communicatie en I-kolom worden slagen gemaakt om de teams verder te professionaliseren. De ontwikkelingen vinden stap voor stap plaats. Zo is in 2025 geïnvesteerd in het integreren van de teams telefonie bij team KCC, met als doel om onder andere de doorlooptijden te volgen.

In de diverse team- en domeinplannen is de vertaling gemaakt van de dienstverleningsvisie naar de praktijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze activiteit loopt het hele jaar door. Dienstverlening moet centraal staan in het hele doen en laten van de gemeente Winterswijk. Daarom is het nodig om continu aandacht te geven aan de ontwikkeling van onze dienstverlening.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We hebben een slagvaardige en deskundige organisatie

Activiteiten

Optimaliseren bedrijfsvoering

We werken aan integraliteit van werkprocessen en kijken waar zaken efficiënter en effectiever kunnen door meer te standaardiseren. Ook beperken we de inhuur en onderzoeken door externe partijen. We omarmen waar mogelijk regionale samenwerking om synergiën te benutten. Ten slotte blijven wij inzetten op een brede digitale dienstverlening. Ons doel is een robuuste organisatie die haar kerntaken voor inwoners en bedrijven waarmaakt.

Kwaliteit (toelichting)

Een betrouwbare bedrijfsvoering is essentieel voor het goed functioneren van de overige organisatieonderdelen. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de visie voor de bedrijfsvoering, waarbij de uitvoering in 2026 een plek gaat krijgen.

Met goed werkende systemen en processen, op basis van actuele en juiste informatie, is het mogelijk besluitvaardig te werk te gaan en daar waar nodig maatregelen te nemen om (bij) te sturen. Een vereiste voor het functioneren van het

geheel is het waarborgen van actuele sturingsinformatie en ondersteuning. We verbeteren onze rapportageprocessen om de organisatie heldere en gedetailleerde financiële informatie te kunnen bieden. Dat stelt ons in staat om beter te kunnen sturen op resultaat.

Voor het sturen op de personeelskosten wordt gebruikgemaakt van een dashboard dat vanaf april 2025 in gebruik is genomen. In 2026 wordt dit voortgezet.

Voor de organisatieonderdelen die zich met informatie en automatisering bezighouden, worden taken en rollen definitief bepaald en vastgelegd. Hierbij krijgt ook de grote hoeveelheid projecten op het gebied van informatie en automatisering aandacht. Deze worden aan de hand van een realistische planning opgepakt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het dashboard voor de personeelskosten is gereed.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We interesseren inwoners voor de democratie en politiek

Activiteiten

Implementatie kinderraad en andere projecten gericht op jeugd

Er komt een kindergemeenteraad om de jeugd beter bij de politiek te betrekken.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is voor het eerst een kindergemeenteraad gevormd onder voorzitterschap van de burgemeester. Tijdens de vergadering van de kindergemeenteraad gaan de kinderen met elkaar in debat over hun zelfbedachte plannen voor iets in de gemeente wat zij willen realiseren. Het beste plan wordt ook echt uitgevoerd. Vanaf 2024 heeft de kindergemeenteraad een structureel vervolg gekregen. Met een aantal geïnteresseerde scholen wordt gewerkt aan de organisatie van een kindergemeenteraad in 2026. Vanaf 2024 wordt jaarlijks een kinderburgemeester benoemd in Winterswijk. Binnenkort wordt gestart met de werving voor de kinderburgemeester voor het schooljaar 2026-2027.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De kindergemeenteraad krijgt in 2026 een vervolg. De contacten daarover met het basisonderwijs lopen inmiddels.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We zorgen voor een laagdrempelige en persoonlijke gemeentelijke dienstverlening

Activiteiten

E-diensten uitbreiden en achterliggende processen optimaliseren

We breiden de e-diensten uit aan de hand van de ontwikkelingen van de vakspecifieke software van bijvoorbeeld het sociaal en ruimtelijk domein. Waar deze vakspecifieke software ontbreekt, ontwikkelen we zelf e-diensten. We passen achterliggende processen aan, zodat we zo efficiënt en effectief mogelijk werken.

Daarbij streven we naar een hoge gebruikersvriendelijkheid en snelle afhandeling van vragen van onze inwoners of andere klanten.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn inmiddels honderd e-diensten in gebruik, met name voor duurzaamheid, openbare ruimte, burgerzaken en de Omgevingswet. De werkprocessen en de systemen worden verder verbeterd. De I-visie is hiervoor het uitgangspunt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het team Informatievoorziening is in opbouw. De planning is bijgesteld vanwege de extra benodigde hulp om volledig digitaal te werken. De I-visie is gereed en het uitvoeringsplan hierbij nadert afronding.

Tijd (indicator)

Indicatoren

Het klantwaarderingcijfer is afkomstig van de uitkomsten van het tweejaarlijkse gemeentelijke onderzoek 'Waar staat je gemeente.nl'. Momenteel onderzoeken wij of er voor 2025 en daarna alternatieve methoden zijn om het klantwaarderingcijfer vast te stellen.

Andere indicatoren zijn onze servicenormen en doorlooptijden.

Risico's

Digitalisering, informatievoorziening en informatieveiligheid vragen in toenemende mate financiële middelen, personele capaciteit, om de juiste vaardigheden en systemen. Een risico voor het niet kunnen voldoen aan wensen en eisen niet snel genoeg beschikken over de juiste capaciteit. Een tweede risico is dat als gevolg prijsstijgingen de kosten voor het inrichten van I-kolom hoger dan verwacht kunnen uitvallen.

4.2 Openbare orde en veiligheid

Ambitie

We houden onze gemeente veilig, ontmoedigen criminaliteit en verhogen het veiligheidsgevoel van onze inwoners.

Relevante documenten:

- Wabo-beleidsplan gemeente Winterswijk.
- Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.

Doelstellingen

We gaan drugsproblematiek tegen

Activiteiten

Hard optreden tegen drugsoverlast

Samen met de politie treden we hard op tegen drugsoverlast. Hierbij maken we gebruik van elkaars handhavingsinstrumenten.

Kwaliteit (toelichting)

Als er sprake is van drugsoverlast, treden we op via zowel het strafrecht als het bestuursrecht.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)

Actieve aanpak straathandel drugs, onder andere bij scholen en evenementen

Bij het aantreffen van drugshandel zetten wij waar mogelijk bestuurlijke handhaving in. Daarnaast investeren wij in een nog intensievere samenwerking met scholen, om zowel preventief als repressief te kunnen optreden tegen drugsgebruik en drugshandel op scholen. Denk hierbij aan de inzet van drugshonden en het aanpassen van schoolreglementen, om de aanpak laagdrempeliger te kunnen inzetten.

Kwaliteit (toelichting)

De integrale samenwerking met partners in de aanpak van drugshandel is belangrijk. Naast het inzetten van repressieve maatregelen wordt er ook ingezet op preventie. Voorlichting en preventieve controles maken hier onderdeel van uit.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De activiteiten om drugshandel en drugsgebruik tegen te gaan - voorlichting, controle en samenwerking met betrokken partijen worden voortgezet. De inzet van bestuurlijke maatregelen is doorlopend.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We vergroten het gevoel van veiligheid bij inwoners

Activiteiten

Samenwerking en zichtbaarheid boa's en politie

De buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en de politie werken nauw samen. Daarnaast werken de boa's nauw samen met diverse ketenpartners, zoals jongerenwerkers en Halt. Voor die partijen zijn de boa's de ogen en oren in het centrum, de wijk(en) en het buitengebied. We geven prioriteit aan de zichtbaarheid en benaderbaarheid van onze boa's.

Kwaliteit (toelichting)

Met de huidige capaciteit zetten we ons in voor de leefbaarheidsvraagstukken die in Winterswijk spelen. Deze zijn in toenemende mate vergelijkbaar met de kleinstedelijke problematiek. De samenwerking met de politie en de zichtbaarheid en benaderbaarheid van de boa's is door verloop in de team van de boa's het eerste kwartaal van 2026 minder geweest. In het tweede kwartaal van 2026 moet dit team weer op sterkte zijn en kan de samenwerking en zichtbaarheid weer geïntensiveerd worden

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De samenwerking tussen de politie en de boa's heeft doorlopend de aandacht.

Tijd (indicator)

Voortzetting uitbreiding bluswatervoorzieningen

We ronden in 2027 het complete pakket aan bluswatervoorzieningen in Winterswijk af. Hierbij vragen wij een sluitend advies van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, uiteraard in goed overleg met de lokale brandweerpost.

Kwaliteit (toelichting)

Vanuit de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland wordt een advies gegeven over de bluswatervoorziening in de gemeente. Als dit advies ontvangen is, wordt er in de aankomende jaren, indien nodig, uitvoering aan gegeven. De uitvoering van de

bluswatervoorzieningen loopt parallel aan de gebiedsgerichte aanpak van natuurbranden, waarbij bluswatervoorzieningen ook een vraagstuk zijn. De looptijd van dit project is 2025-2027.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 wordt er, in het kader van natuurbranden, verder uitvoering gegeven aan het project bluswatervoorzieningen.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We voorkomen en beperken criminaliteit en ondermijning

Activiteiten

Aanpak ondermijning

De regionaal coördinator ondermijning blijft werkzaam voor de Achterhoekse gemeenten. Daarnaast geven we in 2025 de internationale ondermijningstafel met Duitsland verder vorm.

Kwaliteit (toelichting)

Om ondermijning goed tegen te kunnen gaan en een waterbedeffect te voorkomen, is regionale samenwerking belangrijk. Onder andere op het gebied van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) en ondermijning is er sprake van afstemming. In de Week tegen ondermijning vinden er diverse acties en voorlichtingsbijeenkomsten plaats. Daarnaast is er zeswekelijks afstemming tussen ketenpartners over lokale ondermijningscasuïstiek.

De pilot van het zogenoemde interventieteam verloopt goed. De vier gemeenten in Achterhoek-Oost en de politie voeren regelmatig gezamenlijk controles uit.

De samenwerking met Duitsland in de aanpak van ondermijning wordt in 2026, al dan niet in samenwerking met de Euregio, verder vormgegeven. In het tweede kwartaal van 2026 zal er een afstemmingsoverleg zijn tussen de gemeenten en de Euregio.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)

Weerbaarheid van inwoners en ondernemers vergroten door preventiecampagnes

We maken inwoners en ondernemers bewust van de schade die ze kunnen ondervinden van ondermijnende criminaliteit. Daarnaast maken we ze bewust van de rol die zij kunnen spelen in de aanpak van ondermijnende criminaliteit, en wat ze zelf kunnen doen om niet in het criminele speelveld te belanden.

Kwaliteit (toelichting)

We maken ondernemers en inwoners bewust van de verschillende vormen van ondermijning door voorlichting en preventiecampagnes. Daarnaast maken we ze weerbaarder tegen ondermijning. Een onderdeel van de bewustwording bij inwoners is het verhogen van de meldingsbereidheid. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in het opzetten van een intern meldpunt waarbij medewerkers een melding kunnen doen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces. Het interne meldpunt voor medewerkers zal in het derde kwartaal van 2026 in werking treden.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We voorkomen oplichting en digitale criminaliteit

Activiteiten

Bewustwording cyberweerbaarheid

We organiseren activiteiten om mensen van alle leeftijden op hun eigen niveau cyberweerbaar te maken.

Kwaliteit (toelichting)

Het weerbaar maken van inwoners en bedrijven vraagt doorlopend aandacht. De gemeente heeft een rol in de preventie, vooral bij kwetsbare groepen zoals jongeren, senioren, laaggeletterden en mkb-ondernemers.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor alle doelgroepen is er in 2026 aandacht voor voorlichting over cyberweerbaarheid. Hierbij zijn ketenpartners zoals de politie en jongerenwerkers betrokken. In het eerste kwartaal van 2026 is er een voorlichting geweest op het AZC. In samenwerking met de politie is er in twee talen voorlichting gegeven over cyberweerbaarheid aan de bewoners van het AZC.

Tijd (indicator)

Indicatoren

Om te kunnen beoordelen of we de genoemde doelstellingen hebben behaald, raadplegen we de volgende bronnen:

- Waarstaatjegemeente.nl
- De misdaadcijfers van de politie
- De veiligheidsmonitor
- Datalab GO
- Conneqt

Op basis van deze bronnen krijgen wij onder andere inzicht in het percentage inwoners dat zich veilig voelt, het aantal misdrijven en het aantal overlastmeldingen. Ons streven is dat het percentage inwoners dat zich veilig voelt stijgt, en het aantal misdrijven en overlastgevallen daalt. Op basis van de gegevens uit deze bronnen kunnen wij onze inzet waar nodig bijsturen.

Risico's

Dit beleidsveld bestaat uit veel verschillende soorten activiteiten. Om die reden benoemen we geen algemene risico's. De risico's worden per activiteit zelfstandig afgewogen.

Financiële afwijkingen programma 4

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Mutaties Prognose 2 2025	Mutaties Jaarrekening 2025	Stand voor Prognose 1 2026	Mutaties Prognose 1 2026	Prognose 1 2026
Baten						
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening						
0.1 Bestuur	1	0	0	1	0	1
0.2 Burgerzaken	762	0	0	762	0	762
0.4 Overhead	1.102	0	0	1.102	0	1.102
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	1.865	0	0	1.865	0	1.865
4.2 Openbare orde en veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	120	-5	115	0	115
1.2 Openbare orde en veiligheid	18	0	0	18	0	18
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	18	120	-5	132	0	132
Totaal Baten	1.883	120	-5	1.997	0	1.997
Lasten						
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening						
0.1 Bestuur	3.586	44	252	3.882	282	4.163
0.2 Burgerzaken	1.408	0	0	1.408	0	1.408
0.4 Overhead	15.499	65	584	16.149	92	16.241
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	20.493	109	837	21.438	374	21.812
4.2 Openbare orde en veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.241	120	-5	2.355	0	2.355
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.279	0	0	1.279	-1	1.277
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	3.520	120	-5	3.634	-1	3.633
Totaal Lasten	24.012	229	831	25.072	372	25.444
Onttrekkingen						
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening						
0.1 Bestuur	19.675	0	0	19.675	1.367	21.042
Gerealiseerd resultaat	-2.455	-109	-837	-3.400	995	-2.405

Bestuur, organisatie en dienstverlening

Aan de batenkant is er geen sprake van mutaties.

De lasten zijn € 372.000 hoger, wat grotendeels als volgt te verklaren is:

• Kosten outsourcing	€ 75.000 N
• Interne toerekening overhead	€ 74.000 N
• Wachtgeld	€ 254.000 N
• Tijdelijke huisvestingskosten burgemeester	€ 49.000 N
• Kapitaallasten	€ 53.000 V

Kosten outsourcing

De structurele ICT-kosten nemen toe vanwege outsourcing van diensten, deze worden gedekt uit middelen die vrijkomen doordat er sprake is van lagere kapitaallasten. Deze toename betreft dus een budgetneutrale correctie in de meerjarenbegroting, zie hiervoor ook de bijlage investeringen.

Interne toerekening overhead

De interne toerekening van overhead is de afgelopen jaren niet gerealiseerd en daarom in 2026 structureel afgeboekt.

Wachtgeld

In verband met wachtgeld-verplichtingen voor bestuurders is een voorziening wachtgeld gevormd.

Tijdelijke huisvestingskosten burgemeester

Voor de huisvesting van de waarnemend burgemeester en de benoeming van de nieuwe burgemeester zijn additionele huisvestingskosten gemoeid.

Kapitaallasten

Bij de jaarrekening 2025 zijn restant kredieten overgeheveld. Doordat de bijbehorende projecten een jaar later worden afgerond, starten ook de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) een jaar later. In programma 4 betreft dit het investeringsbudget voor de verbouwing van het gemeentekantoor.

Openbare orde en veiligheid

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

In verband met de van 2025 naar 2026 overgehevelde budgetten van € 1.267.000 vindt een onttrekking aan de reserve doorgeschoven activiteiten plaats ter hoogte van dit bedrag.

De raad heeft op 29 januari 2026 € 100.000,- beschikbaar gesteld uit de algemene reserve voor nader onderzoek en advies in 2026, bestaande uit een incidentele bijraming van € 40.000,- voor het actualiseren van de 'parkeernota centrum' en € 60.000,- voor het uitvoeren van verkeersonderzoeken op de rondweg West (N319) en het Vrijheidspark. Zie voor de lasten Programma 3, beleidsveld Openbare ruimte. De dekking van € 100.000 maakt onderdeel uit van Programma 4.

Programma 5 Inkomsten van Winterswijk

Inleiding

Dit programma omvat de inkomsten van onze gemeente die ook algemene dekkingsmiddelen zijn: de algemene uitkering uit het gemeentefonds en onze lokale heffingen.

In de andere vier programma's staan nu de activiteiten en budgetten die ook daadwerkelijk horen bij onze ambities en doelstellingen én waarop wij (bij)sturingsmogelijkheden hebben. Het college voert de begroting uit binnen de programma's en is in dat kader bevoegd om activiteiten bij te sturen en budgetten bij te stellen.

De (bij)sturingsmogelijkheden voor programma 5 zijn beperkt. Op de algemene uitkering hebben wij als individuele gemeente geen invloed. Daarnaast kunnen we de hoogte van de lokale heffingen alleen voor aanvang van het begrotingsjaar bepalen.

5.1 Algemene middelen

Ambitie

We zijn een financieel gezonde gemeente. De ambities in onze begroting zijn passend bij het financiële perspectief zoals dat nu bekend is.

Relevante documenten:

- Financiële verordening gemeente Winterswijk
- Treasurystatuut
- Planning- en control-documenten

Doelstellingen

Behouden gezonde financiële positie

Activiteiten

Monitoring en uitvoering van de begroting via P&C-documenten

Met de documenten in onze planning- en control (P&C)-cyclus stellen we onze ambities, doelstellingen en activiteiten voor het komende jaar vast (de begroting). Daarnaast volgen we de realisatie daarvan (bestuursrapportage), stellen we indien nodig budgetten bij (financiële prognoses) en leggen we verantwoording af (jaarstukken). Hierdoor houden we zicht op onze financiële positie en kunnen we bijsturen wanneer dat nodig is.

Kwaliteit (toelichting)

In het jaar 2026 stellen we de volgende P&C-documenten op:

- Jaarstukken 2025.
- Kaderbrief 2027.
- Eerste bestuursrapportage 2026, inclusief eerste financiële prognose.
- Tweede voortgangsrapportage 2026, inclusief tweede financiële prognose.
- Begroting 2027.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Raadsvergadering juni 2026:

- Jaarstukken 2025.
- Kaderbrief 2026.
- Eerste bestuursrapportage 2026, inclusief eerste financiële prognose.

Raadsvergadering oktober/november (uiterlijk 15 november) 2026:

- Begroting 2027.

Raadsvergadering december 2026:

- Tweede voortgangsrapportage 2026, inclusief tweede financiële prognose.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Financiële kengetallen

- Weerstandsratio

Een toelichting op deze indicatoren staat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Risico's

Ontwikkeling algemene uitkering: zie hoofdstuk 'De financiële positie van de gemeente Winterswijk in meerjarenperspectief'.

Ontwikkeling van lonen, prijzen en rente: in de bijlage Uitgangspunten begroting staat vermeld van welke loon-, prijs- en renteontwikkelingen we uitgaan. Als deze in 2025 sterker stijgen dan geraamd, dan is dat nadelig voor onze begroting.

5.2 Lokale belastingen

Ambitie

Met de opbrengst van onze lokale belastingen betalen we een deel van onze voorzieningen en zijn we minder afhankelijk van het Rijk. Daarbij vinden we een eerlijke verdeling van de lasten belangrijk.

Onze lokale belastingdruk is in balans met het niveau van dienstverlening dat we bieden. Wanneer het gaat om heffingen en leges, is ons uitgangspunt dat deze doorgaans de kosten dekken. Tenzij ze significant afwijken van vergelijkbare tarieven in andere gemeenten of als er plotseling sprake is van een aanzienlijke verhoging.

Om ervoor te zorgen dat onze ambities financieel haalbaar blijven, leggen we tevens de nadruk op het verkrijgen van (Europese) subsidies in plaats van op het verhogen van lokale belastingen.

Relevante documenten:

- Belastingverordeningen

Doelstellingen

De onroerende zaakbelastingen worden gefixeerd op de opbrengst, met uitzondering van inflatie en areaaluitbreiding

Doelstellingen

We maken meerjarige afspraken over de toeristenbelasting

Indicatoren

Zie de paragraaf lokale heffingen.

Risico's

De riool- en waterzorgheffing wordt geheven op basis van het waterverbruik van burgers. Het tarief wordt gebaseerd op het gemiddelde verbruik in de afgelopen drie jaar, maar de afrekening is gebaseerd op het daadwerkelijke verbruik. Dit kan afwijken van het gemiddelde over de drie voorgaande jaren.

De bouwleges worden grotendeels gebaseerd op de bouwkosten. De totale aanvragen en de bouwsommen zijn lastig in te schatten, ook gezien ontwikkelingen waar de gemeente geen invloed op heeft (zoals stijgende bouwkosten).

De daadwerkelijke opbrengsten van de riool- en waterzorgheffing en de bouwleges kunnen hierdoor significant afwijken van de begroting.

Financiële afwijkingen programma 5

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Mutaties Prognose 2 2025	Mutaties Jaarrekening 2025	Stand voor Prognose 1 2026	Mutaties Prognose 1 2026	Prognose 1 2026
Baten						
5.1 Algemene middelen						
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	107	0	0	107	632	739
0.5 Treasury	482	0	0	482	0	482
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	77.524	0	0	77.524	751	78.275
Totaal 5.1 Algemene middelen	78.113	0	0	78.113	1.382	79.495
5.2 Lokale belastingen						
0.61 OZB woningen	4.372	0	0	4.372	0	4.372
0.62 OZB niet-woningen	3.248	0	0	3.248	0	3.248
0.64 Belastingen overig	65	0	0	65	0	65
Totaal 5.2 Lokale belastingen	7.685	0	0	7.685	0	7.685
Totaal Baten	85.798	0	0	85.798	1.382	87.180
Lasten						
5.1 Algemene middelen						
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	258	0	28	286	656	942
0.5 Treasury	-1.069	0	0	-1.069	258	-812
0.8 Overige baten en lasten	36	0	0	36	0	36
Totaal 5.1 Algemene middelen	-775	0	28	-747	913	167
5.2 Lokale belastingen						
0.61 OZB woningen	310	0	0	310	-4	305
0.62 OZB niet-woningen	99	0	0	99	0	99
0.64 Belastingen overig	24	0	0	24	0	24
Totaal 5.2 Lokale belastingen	432	0	0	432	-4	427
Totaal Lasten	-343	0	28	-315	909	594
Gerealiseerd resultaat	86.141	0	-28	86.113	473	86.586

Algemene middelen

De baten zijn € 1.382.000 hoger, wat grotendeels als volgt te verklaren is:

• Algemene uitkering	€ 751.000 V
• Meerjarenprognose grondexploitaties	€ 634.000 V

Algemene uitkering

Het voordeel van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2025 (€727.000) en de decembercirculaire 2025 (€ 24.000). In de septembercirculaire 2025 is een bedrag van € 458.000 opgenomen voor duurzaamheid, deze bate is in Programma 3 verantwoord.

Meerjarenprognose grondexploitaties

Het overige voordeel aan de batenkant van € 634.000 wordt verklaard door het resultaat dat voortvloeit uit de Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG). Ook het nadeel aan de lastenkant van € 634.000 wordt hierdoor verklaard. Zie ook Programma 3, beleidsveld gebiedsontwikkeling en wonen.

De lasten zijn € 913.000 hoger, wat grotendeels als volgt te verklaren is:

• Meerjarenprognose grondexploitaties (zie hierboven)	€ 634.000 N
• Doorberekende rente	€ 258.000N

Doorberekende rente

Door een aanpassing van de begrote kapitaallasten vanwege over te hevelen kredieten is ook de doorberekening aan rente naar deze activa bijgesteld.

Lokale belastingen

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

In 2026 zijn er geen onttrekkingen of toevoegingen aan de bestemmingsreserves begroot.

Recapitulatie programma's

Financiële recapitulatie programma's

Omschrijving (toelichting)

De begroting voor 2026 sluit op een bedrag van € 149, 6 miljoen. Bij de 2e Bestuursrapportage/ Financiële prognose 2025 is besloten een bedrag van € 1.297 miljoen over te hevelen naar 2026. Met het oog op het borgen van de continuïteit van bestaand beleid zal bij de behandeling van de jaarstukken worden voorgesteld een bedrag van € 3.770 miljoen naar 2026 over te hevelen. In totaal wordt hierdoor vanuit 2025 een bedrag van € 5.068 miljoen beschikbaar gesteld voor 2026. Met de autonome ontwikkelingen is in 2026 een bedrag van € 3.437 gemoeid. Hiervoor zijn vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld. Per saldo daalt hierdoor het begrotingssaldo met € 1.631 miljoen.

Per saldo bedragen de begrotingsmutaties per programma als volgt:

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk	27 (V)	
Programma 2 Meedoen in Winterswijk	559 (V)	
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk	1.383 (V)	
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk	995 (V)	
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk	473 (V)	
Totaal		3.437 (V)

Toelichting:

Het voordeel voor programma 1 bedraagt € 27K. Het betreffen mutaties van zeer geringe omvang. Voor programma 2 geldt dat met name de bijdrage BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensoverdrachten Gemeenten) voor het bekostigen van uitkeringen een positieve bijstelling kent. Ook bij programma 3 valt voor een aantal specifieke uitkeringen de omvang hoger uit dan oorspronkelijk aan de gemeente Winterswijk is toegekend. Daarnaast is de verwachting dat de doorberekende kapitaallasten in 2026 lager zullen uitvallen. De lasten in programma 4 zijn hoger voor outsourcing, overhead, wachtgeld, huisvestingskosten en kapitaallasten. Deze lasten worden gecompenseerd vanuit onttrekking aan de reserve. Het voordeel op programma 5 bestaat voornamelijk uit een bijstelling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de grondexploitatie.

Zie voor een uitgebreide toelichting de paragrafen Financiële afwijkingen per programma

Excel-tabel

(* € 1.000)

	Begroting 2026	Wijzigingen prognose 1	Na Prognose 1
Baten			
Programma 1	15.568	261	15.829
Programma 2	14.296	2.226	16.522
Programma 3	22.545	5.546	28.091
Programma 4	1.997	0	1.997
Programma 5	85.798	1.382	87.180
Subtotaal baten	140.204	9.415	149.619
Lasten			
Programma 1	44.379	234	44.613
Programma 2	38.247	1.667	39.914
Programma 3	42.234	4.277	46.511
Programma 4	25.072	372	25.444
Programma 5	-315	908	593
Subtotaal lasten	149.618	7.458	157.075
Saldo van baten en lasten	-9.414	1.957	-7.456
Onttrekkingen reserves	22.678	1.480	24.158
Toevoegingen reserves	18.332	0	18.332
Saldo mutatie reserves	4.346	1.480	5.826
Begrotingssaldo 2026-2029, stand prognose 1	-5.068	3.437	-1.631

Investeringsen

Investeringsen

Excel-tabel

Pr.	Beleidsveld (* € 1000)	Investeringskrediet	Overhevelingen Voor JR25	Overhevelingen JR25	Begroot 2026 primitief	Beschikbaar krediet voor 1e fp26	Mutaties 1e fp26	Beschikbaar krediet na 1e fp26
	Materiële vaste activa							
2	2.2 Sport	sportaccomodaties	-	2.230	-	2.230	-2.075	155
2	2.4 Educatie	Investeringsplan Integraal Huisvestingsplan (IHP)	-	5.595	-	5.595	-5.088	507
3	3.1 Openbare ruimte	Project Hakkelerkamp Oost	-	1.882	1.362	3.244	-1.326	1.919
3	3.1 Openbare ruimte	Reconstructie wegen binnen en buiten de kern	-	1.423	3.672	5.095	-1.233	3.862
3	3.2 Klimaat, water en milieu	Klimaatadaptatie	-	514	400	914	-450	464
3	3.2 Klimaat, water en milieu	Riolering en pompunits	-	1.666	3.108	4.774	-2.697	2.077
3	3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	Woningbouwproject Eelink afronding openbare ruimte	-	467	-	467	-365	102
3	3.5 Economie en lobby	Project Dennenoord	-	6	20	26	-	26
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	Hardware / software servers / backup	-	1.519	761	2.280	-	2.280
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	Vervanging meubilair en verbouwing gemeente kantoor	-	78	-	78	-	78
5	5.1 Algemene middelen	Kottenseweg 190 aankoop pand (vordering)	-	-400	-	-400	-	-400
	Totaal investeringskredieten materiële vaste activa		-	14.979	9.323	24.303	-13.233	11.070
	Financiële vaste activa		-	4.350	-104	4.246	-	4.246
	Totaal materiële vaste activa plus financiële vaste activa		-	19.329	9.219	28.548	-13.233	15.315

Toelichting op de investeringen

De kredieten, behorende bij de investeringen, zijn als onderdeel van de begroting vastgesteld door de raad. De meeste kredieten kennen een meerjarig verloop. Bij de jaarrekening wordt een totaaloverzicht van alle lopende kredieten gepresenteerd waarbij voor een aantal investeringskredieten wordt gevraagd deze over te hevelen naar het volgende jaar.

Bij de 1e en 2e prognose wordt bekeken welke kredieten eventueel afwijkingen vertonen en of er, ook vanwege de begrotingsrechtmatigheid, bijstellingen nodig zijn. Bij deze prognose is dat voor enkele kredieten het geval:

In 2026 wordt voorgesteld de volgende kredieten voor in totaal € 393.294 bij te ramen :

Programma 2

De kredieten voor 't Kempken en IKC Buurtschappen - de Esch worden a.g.v. een nieuwe verwachte planning grotendeels verplaatst naar 2027 en 2028 nu de Raad een bestemmingsreserve van ruim € 18 miljoen beschikbaar heeft gesteld. De bijraming van het krediet met € 119.260 binnen dit programma betreft basisschool 't Kempken Meddo. Deze bijraming vloeit voort uit het integraal huisvestingsplan (IHP).

Programma 3

Bargerbosch	€ 189.574
Waliensestraat vervanging fietsbrug	€ 28.260
krusing Ratumsestraat – Weeninkpad	€ 46.200
Totaal bijraming Programma 3	€ 264.034

Bargerbosch

gebleken is dat de oorspronkelijke begroting afgezet tegen de huidige ontwikkelingen niet toereikend gaat zijn. Dit wordt ondersteund door een nieuwe SSK raming d.d. 19 maart 2026.

Waliensestraat vervanging fietsbrug

Er moeten extra kosten gemaakt worden door de aanwezigheid van kabels en leidingen in de brug en voor herstel van de betonnen landhoofden

Deze twee aspecten werken door in :

- De bouwtijd, demonteren en monteren duren langer dan voorzien.
- Tijdelijke ondersteunende maatregelen voor de kabels en leidingen,
- De langere huurtijd van een noodbrug.

Kruising Ratumsestraat – Weeninkpad

Dit betreft de uitvoering van het raadsbesluit van 26 februari 2026 voor de uitvoering van het inrichtingsplan van de kruising Ratumsestraat – Weeninkpad. Hierbij is een krediet van € 75.000 beschikbaar gesteld. Hiertegenover staat een ontvangen subsidie van € 28.800, waardoor de netto bijraming € 46.200 bedraagt.

Toelichting overheveling investeringskredieten

Hieronder volgt een toelichting bij de 1e Bestuursrapportage 2026 naar 2027 overgehevelde restantkredieten van de materiele vaste activa. Advies is om de volgende restantkredieten over te hevelen:

Eelink afronding openbare ruimte	€ 365.000 V
Hakkelerkamp Oost fase 2	€ 2.409.422 V
Hakkelerkampstraat parkeerterrein	€ 351.074 V
Rijbaan Vredenseweg	€ 1.201.858 V
Grevinkweg	€ 7.000 V
Klimaatadaptatie maatregelen	€ 450.000 V
Diverse gemalen in buitengebied	€ 200.000 V

Herstel stamriool scheurvorming	€ 1.350.000 V
't Kempken en IKC Buurtschappen – de Esch	€ 5.207.099 V
Toplaag kunstgras FC Winterswijk	€ 1.349.096 V
Kunstgrasvelden FC Winterswijk fase 3	€ 725.818 V
Totaal van 2026 naar 2027 overgehevelde restantkredieten materiele vaste activa.	€ 13.616.367

Programma 2

Kunstgrasvelden FC Winterswijk.

De velden zijn goedgekeurd voor 2026. Conform het hiermee samenhangende collegebesluit wordt voorgesteld het krediet naar 2027 over te hevelen.

't Kempken en IKC Buurtschappen – de Esch

De kredieten voor 't Kempken en IKC Buurtschappen - de Esch worden a.g.v. een nieuwe verwachte planning grotendeels verplaatst naar 2027 en 2028 nu de Raad een bestemmingsreserve van ruim € 18 miljoen beschikbaar heeft gesteld.

Programma 3

Eelink afronding openbare ruimte

Wordt opgestart na afronding Kozakkenbrink dat momenteel in ontwikkeling is.

Ingeschat wordt dat het woonrijpmaken doorloopt in 2027.

Hakkelerkamp Oost fase 2

De herinrichting van de wijk Hakkelerkamp is in 2026 in uitvoering gegaan. De herinrichting is in zijn totaliteit dermate omvangrijk dat het werk in 2027 doorloopt.

Hakkelerkampstraat parkeerterrein

Dit project is afhankelijk van externe ontwikkelingen. Ingeschat wordt dat de supermarkt en appartementen begin 2027 worden opgeleverd. Daarna wordt gestart met de herinrichting van het parkeerterrein aan de Hakkelerkampstraat.

Rijbaan Vredenseweg.

De reden voor de overheveling is met name omdat het mobiliteitsplan, met onder meer GOW30 als nieuwe wegcategorie, op 29 januari 2026 is vastgesteld.

De uitvoering van de werkzaamheden worden gestart na herinrichting

Hakkelerkamp.

Grevinkweg.

Betreft een klein deel van het restantkrediet voor de laatste werkzaamheden.

Klimaatadaptatie maatregelen.

De gemeente is afhankelijk van diverse externe ontwikkelingen zoals lopende onderzoeken en afstemming en samenwerking in de keten. Denk aan partners als het Waterschap Rijn & IJssel en Prorail. Gezien de huidige voortgang is de verwachting dat geplande projecten doorlopen in 2027.

Diverse gemalen in buitengebied.

Van het begrote krediet van €335.000 wordt voorgesteld €200.000 over te hevelen. Voorgesteld wordt vervanging van de diverse gemalen in buitengebied te verdelen over de jaren 2026 en 2027 in verband met inventarisatie installaties buitengebied ten behoeven van het nieuwe nog te gunnen beheerpakket. Na inventarisatie en 0-inspectie in het 2e kwartaal 2027 kan een grote inventarisatieronde gaan plaatsvinden.

Herstel stamriool scheurvorming.

Na vaststelling van de meerjarenbegroting 2026-2029 door de gemeenteraad op 4 november 2025 zijn de voorbereidende werkzaamheden voor de aanbestedingsprocedure opgestart. Naar verwachting vindt de definitieve gunning in het derde kwartaal 2026 plaats en de uitvoering grotendeels in 2027 .

Technische uitgangspunten begroting 2027

Technische uitgangspunten begroting 2027

Technische uitgangspunten begroting 2027

De begroting 2027 is opgebouwd naar de volgende uitgangspunten:

1. De (financiële) basis van de begroting wordt gevormd door de stand van de eerste prognose 2026-2029. Hierin zijn verwerkt:

- a. De financiële baten en lasten van het bestaande (door de raad vastgestelde) beleid.

- b. De kapitaallasten van de (door de raad geaccordeerde) voorgenomen investeringen.

- c. De basis voor de jaarschijf 2030 wordt gevormd voor de jaarschijf 2029 en gecorrigeerd voor bekende ontwikkelingen, zoals fluctuaties in de algemene uitkering en de kapitaallasten.

2. Algemene uitkering:

- a. Raming is op basis van de meicirculaire 2027.

- b. Ramingen zijn naar constante prijzen. Dat wil zeggen dat alleen in het begrotingsjaar budgetten worden gecorrigeerd voor inflatie (zowel aan de lasten- als aan de batenkant). Voor de jaren erna worden de budgetten (voor wat het prijsdeel betreft) constant gehouden in de programmabegroting.

- c. Hervormingsagenda Jeugd: Begin 2025 is door een deskundigencommissie (commissie van Ark) een advies uitgebracht over de kosten jeugdzorg. De commissie is van mening dat de middelen die de gemeenten ontvangen niet toereikend zijn. Op dit moment is er nog veel onzekerheid. Voorgesteld wordt de meicirculaire 2027 af te wachten.

- d. Met eventuele effecten van de herverdeling van het gemeentefonds hebben we vooralsnog geen rekening gehouden. Begin 2025 heeft de minister de kamer geïnformeerd over de voortgang van de aanpassing van het gemeentefonds. Op korte termijn is geen aanpassing te verwachten op grond van de periodieke onderzoeken betreffende het gemeentefonds. Dit kan zowel een risico als een kans zijn.

- e. Aantallen/hoeveelheden (bijvoorbeeld inwoners, woningen, bijstandsgerechtigden) zijn aangepast naar de actuele stand. Op nog te

realiseren groei wordt niet geanticipeerd. Dat doen we in onze begroting namelijk ook niet aan de lastenkant.

- f. De omvang en verdeling van de algemene uitkering gaat de laatste jaren gepaard met grote onzekerheden. Wanneer hiertoe aanleiding is, bijvoorbeeld voornemens van het Rijk die nog niet zijn vertaald in de meicirculaire maar wel van belang zijn voor de financiële positie, wordt vooraf actief overleg gezocht met de provincie over de specifieke uitgangspunten voor het ramen van de algemene uitkering.
-

- g. Van alle mutaties in de algemene uitkering wordt beoordeeld of hier ook extra lasten tegenover staan, bijvoorbeeld bij een nieuwe taak. Wanneer dit duidelijk is, wordt het betreffende bedrag ook toegevoegd aan het betreffende beleidsveld. Wanneer dit nog onzeker is en nader moet worden uitgezocht, wordt het bedrag binnen de begroting op een afzonderlijke stelpost gereserveerd.
-

3. Lonen van eigen personeel:

- a. Uitgangspunt is de loonsom 2026, gebaseerd op de formatie per 1 april 2026 en inclusief de laatst vastgestelde cao.
- b. Voor de inschaling wordt uitgegaan van huidige schaal-trede inclusief eventuele verhoging.
- c. Voor de jaren 2027 en verder hebben we geen toename van de loonsom geraamd, behalve daar waar extra formatie is aangevraagd.
-

4. Inhuur:

- a. Dit bedrag wordt niet geïndexeerd.
-

5. Prijzen:

- a. Prijzen worden alleen geïndexeerd indien sprake is van onderliggende contracten, zoals bijv. de ROVA, de Wmo en de Jeugdhulp.
-

6. Subsidies en bijdragen aan derden:

- a. Alle subsidies worden verhoogd op basis van bestaande afspraken met het percentage conform het CBS-indexcijfer voor cao-lonen, contractuele loonkosten en arbeidsduur. Voor 2026 is dat 4,1% (CBS; Cao-lonen, contractuele loonkosten en arbeidsduur; gesubsidieerde instellingen, maart 2026).
- b. Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen worden geraamd conform hun begroting 2027.
- c. Overige bijdragen: de begroting voor SW-personeel is conform de opgave salarisadministratie Berkelland. Loonkosten van dit personeel is jaarlijks geïndexeerd met 3,5%.
-

7. Financieringsrente:

a. Het gemiddelde rentepercentage op langlopende geldleningen bedraagt 2,2%.

b. We gaan bestaande langlopende geldleningen niet herfinancieren in verband met de hoge renteboete.

c. We gaan ervan uit dat we maximaal financieren met 'kort geld', oftewel met een looptijd korter dan een jaar. Voor de gemeente Winterswijk is dit 8,5% van de totale begroting (excl. Reservemutaties).

d. We berekenen geen rente over ons eigen vermogen (bespaarde rente).

8. Renteomslag:

Dit is het rentepercentage dat wordt toegepast voor de doorberekening van financieringskosten.

Intern rentepercentage grondexploitatie is 2%.

a. Dit percentage wordt aan de grondexploitaties doorberekend over de boekwaarde. Voor de berekening van dit percentage zijn wij gebonden aan voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Intern rentepercentage overige activa is 2%.

b. In de begroting 2027, paragraaf financiering, nemen we het voorgeschreven renteschema cf. BBV-notitie rente op.

9. Belastingen en heffingen:

Belastingen

OZB	2,1%*
Precariobelasting	2,1%
Toeristenbelasting	Afwijkend
Forensenbelasting	Afwijkend
Reclamebelasting	Afwijkend

Heffingen

Afvalstoffenheffing	(maximaal) 100% kostendekking
Riool- en waterzorgheffing	(maximaal) 100% kostendekking
Leges (vergunning, w.o. APV)	(maximaal) 100% kostendekking
Grafrechten	(maximaal) 100% kostendekking**

*Tenzij omstandigheden anders bepalen (separate besluitvorming hierover ligt altijd bij de raad) vormt het inflatiecijfer uit het CEP 2026 (wordt ook gehanteerd in de meicirculaire) de basis voor de indexering.

**De tarieven worden jaarlijks vastgesteld. In principe geldt hiervoor 100% kostendekkendheid, die echter op dit moment niet wordt gehaald omdat de tarieven dan te veel stijgen c.q. afwijken van gemiddelden.

-
- Alle belastingen en lokale heffingen worden in de begroting geraamd op basis van bijvoorbeeld het aantal verwachte verstrekkingen of
- a. overnachtingen, in combinatie met c.q. dan wel de begrote opbrengst van het vorige jaar. Na besluitvorming over de begroting stelt de raad in december altijd alle nieuwe tarieven vast.

-
- b. Voor de OZB geldt dat we uitgaan van de bestaande opbrengst, vermeerderd met het indexcijfer 2,1% (CEP 2026, CPI) en eventuele uitbreiding van woningen en/of bedrijven. Voor waardestijgingen wordt het OZB-tarief dan verlaagd.

-
- c. Voor de toeristenbelasting (waarvan de forensenbelasting is afgeleid) wordt een advies uitgewerkt. Er heeft een onderzoek plaatsgevonden in samenspraak met de sector. Dit onderzoek vormt de basis voor de vaststelling van de nieuwe tarieven van 2027. De verwachting is dat dit opnieuw een meerjarenavoorstel voor de toeristenbelasting wordt.

-
- d. De reclamebelasting wordt één op één doorbetaald aan Stichting Ondernemersfonds Winterswijk. Daarom vindt vaststelling van het tarief in overleg met hen plaats.

-
- e. Afvalstoffenheffing: 100% kostendekkend.

-
- f. Rioolrecht: In eerste aanleg is het uitgangspunt volledige kostendekkendheid. In hoeverre dit uitgangspunt reëel is moet blijken in het licht van de resultaten van recente rioolinspecties.

-
- g. Grafrechten: Voorgesteld wordt de tarieven 2026 conform index met 2,1% (CEP 2026, CPI) te verhogen.

-
- h. Marktgeden: Het tarief wordt vooralsnog conform index met 2,1% (CEP 2026, CPI). De inzet is toe te werken naar kostendekkend tarieven. Hierover vindt overleg plaats met de marktvereniging.

-
- i. Leges algemene dienstverlening: de niet door het Rijk gemaximeerde leges worden geïndexeerd met 2,1% (CEP 2026, CPI).

-
- j. Leges omgevingsvergunning: binnen het ruimtelijk domein kunnen de leges worden verhoogd tot maximaal kostendekkend. De meest substantiële legesinkomsten worden gehaald uit de omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit (RO), en in mindere mate uit de omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit (onder andere vanwege de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen). De vaste prijzen voor leges worden geïndexeerd en de

percentages in relatie tot de bouwsom blijven gelijk, aangezien de
bouwkosten al stijgen als gevolg van inflatie.

k. Huren en pachten: op basis van de afspraken zoals opgenomen in de
betreffende overeenkomst.

l. Voor de berekening van interne personele kosten wordt gecalculeerd
met een uurtarief van € 110 (inclusief overhead).

10. Structurele dekking uit reserves:

€ 15.000 met ingang van 2021 gedurende twintig jaar uit de reserve

a. dekking kapitaallasten ter dekking van de kapitaallasten Notaristuin.
Zodra deze dekking eindigt, zijn ook de kapitaallasten vervallen.

11. Grondexploitatie:

a. We actualiseren grondexploitaties voor de MPG en gebruiken die als
basis voor de begroting 2027.
